

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Diplomová práce

**Ekonomicko-statistická analýza výsledků
hospodaření společnosti ZEAS Podorlicko, a.s.
a jeho perspektivy**

Barbora Chudá

© 2017 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Barbora Chudá

Provoz a ekonomika

Název práce

Ekonomicko-statistická analýza výsledků hospodaření společnosti ZEAS Podorlicko, a.s. a jeho perspektivy

Název anglicky

Economic and statistical analysis of financial results by ZEAS Podorlicko Ltd. company and its prospects

Cíle práce

Cílem práce je analýza vývoje vybraných výrobních a ekonomických ukazatelů činnosti zemědělského podniku ZEAS Podorlicko, a.s. Prostřednictvím statistické analýzy a nástrojů finanční analýzy bude hodnoceno dosavadní hospodaření společnosti a budou popsány jeho dlouhodobé tendence. Na základě zjištěných skutečností budou formulovány návrhy a doporučení pro další rozvoj společnosti v podmínkách nové SZP.

Metodika

Vytvořená databáze ukazatelů bude vyhodnocena pomocí metod z oblasti časových řad a indexní analýzy.

Harmonogram:

Studium dostupné literatury a odborných textů: 03/2016-09/2016

Předložení literární rešerše: 10/2016

Sběr dat a jejich analýza: 08/2016-01/2017

Předložení konečné podoby textu diplomové práce: 02/2017

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

zemědělský podnik, finanční analýza, rentabilita, statistická analýza, časová řada, výsledek hospodaření, náklady, zisk, cena

Doporučené zdroje informací

- ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA, – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA STATISTIKY, – KÁBA, B. – SVATOŠOVÁ, L. *Statistické metody II.* V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2008. ISBN 978-80-213-1736-9.
- HINDLS, R. – NOVÁK, I. – HRONOVÁ, S. *Metody statistické analýzy pro ekonomy.* Praha: Management Press, 2000. ISBN 80-7261-013-9.
- HINDLS, R. *Statistika pro ekonomy.* Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6.
- HNILICA, J. – KISLINGEROVÁ, E. *Finanční analýza : krok za krokem.* Praha: C.H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-321-3.
- JINDŘICHOVSKÁ, I. – BLAHA, Z S. *Jak posoudit finanční zdraví firmy.* Praha: Management Press, 2006. ISBN 80-7261-145-3.
- KŘÍŠTOF, A. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA, – KÁBA, B. *Nové metody a přístupy k analýze a prognóze ekonomických časových řad : disertační práce.* 2006.
- POLÁČKOVÁ, J. *Metodika kalkulací nákladů a výnosů v zemědělství.* Praha: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, 2010. ISBN 978-80-86671-75-8.
- ROSOCHATECKÁ, E. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA. *Ekonomika podniků.* Praha: Česká zemědělská univerzita, 2014. ISBN 9788021325029.
- RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza : metody, ukazatele, využití v praxi.* Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5534-2.
- VOCHOZKA, M. *Metody komplexního hodnocení podniku.* Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3647-1.
-

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Marie Prášilová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 25. 11. 2016

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 25. 11. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 29. 03. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Ekonomicko-statistická analýza výsledků hospodaření společnosti ZEAS Podorlicko, a.s. a jeho perspektivy" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29. 3. 2017

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Marii Prášilové, CSc. za vedení diplomové práce a Ing. Miloslavu Švorcovi za poskytnutí vnitropodnikových dokumentů a konzultací ohledně hospodaření podniku.

Ekonomicko-statistická analýza výsledků hospodaření společnosti ZEAS Podorlicko, a.s. a jeho perspektivy

Souhrn

Diplomová práce zkoumá vývoj výrobních a ekonomických ukazatelů prostřednictvím finanční a statistické analýzy v zemědělském podniku ZEAS Podorlicko, a.s. v období 2005–2015. Konkrétně se zabývá analýzou poměrových ukazatelů, konstrukcí modelů pro určení finanční stability podniku. Časové řady celkových výnosů, nákladů, výsledků hospodaření a dotací jsou v této práci popisovány elementárními charakteristikami se stanovením jejich pravděpodobného budoucího vývoje. Data pro účely diplomové práce byla čerpána z podnikových rozborů hospodaření a výročních zpráv společnosti za jednotlivé roky. Tam, kde dosažené výsledky finanční a statistické analýzy poukázaly na drobné nedostatky, se kterými se podnik potýká, byly zmíněny návrhy ke zlepšení. Provedené analýzy prokázaly, že společnost ZEAS Podorlicko, a.s. je zdravým stabilním podnikem, který za sledované období vykázal výborné výsledky, zvláště s ohledem na odvětví, ve kterém podniká. Z hlediska dotací nebyla navržena žádná doporučení, neboť dotace podnik v rámci Společné zemědělské politiky využívá v maximální výši, převážně z evropských, ale i z národních fondů. Celková strategie podniku je spíše konzervativní, protože na zemědělství má vliv řada nepředvídatelných faktorů, které mohou v podnikání způsobit značné problémy.

Klíčová slova: Finanční analýza, časová řada, zemědělský podnik, trendová funkce, zisk, náklady, dotace, Společná zemědělská politika, poměrové ukazatele.

Economic and statistical analysis of financial results by ZEAS Podorlicko Ltd. company and its prospects

Summary

This thesis focuses on development of production and economic indicators through financial and statistical analysis of company ZEAS Podorlicko, Ltd. during years 2005-2015. Specifically, it deals with the analysis of financial ratios and design of models to determine the financial stability of a company. Time series analyses of total revenues, costs, profit and subsidies are described through elementary characteristics determining their probable future development. Data for the thesis were derived from the business analysis and company's annual reports for the reference years. Results of financial and statistical analysis have revealed minor shortcomings which the company faces and suggestions for improvement were submitted for consideration to the company's management. The analysis shows that the company ZEAS Podorlicko, Ltd. is healthy and steady. During the analysed period, the company showed excellent results, particularly with regard to the sector of industry in which it operates. For subsidies, no recommendations were generated as the company already maximizes subsidies obtained from the Common Agricultural Policy, mostly from Europe but also from the national funds. The strategy of the company is for the most part conservative, because agriculture is influenced by many unpredictable factors which may cause significant business problems.

Keywords: Financial analysis, time series, trend function, profit, costs, subsidies, Common Agricultural Policy, ratios.

Obsah

1	Úvod	10
2	Cíl práce a metodika	11
2.1	Cíl práce	11
2.2	Metodika	11
2.2.1	Finanční analýza	11
2.2.2	Analýza časových řad	16
3	Teoretická východiska	19
3.1	Podnik	19
3.1.1	Cíle podniku	20
3.1.2	Podnikání a podnikatel.....	21
3.1.3	Podnik podle právní formy.....	21
3.1.4	Funkce podniku	23
3.1.5	Okolí podniku.....	24
3.1.6	Faktory působící na podnik	26
3.1.7	Majetková a kapitálová struktura podniku.....	27
3.2	Zemědělství a jeho význam.....	28
3.2.1	Funkce zemědělství	29
3.2.2	Rostlinná výroba.....	30
3.2.3	Živočišná výroba	30
3.3	Společná zemědělská politika	31
3.3.1	Vznik a reformy Společné zemědělské politiky.....	31
3.3.2	Česká republika a SZP	34
3.3.3	Nová Společná zemědělská politika	35
4	Charakteristika společnosti ZEAS Podorlicko, a.s.....	37
4.1	Základní údaje společnosti.....	37
4.2	Oblasti podnikání.....	38
4.3	Konkurenční výhody	41
4.4	Vnější okolí podniku.....	42
5	Analýza dosažených výsledků	44
5.1	Analýza poměrových ukazatelů	44
5.1.1	Rentabilita	44
5.1.2	Likvidita	47
5.1.3	Zadluženost	49

5.1.4	Aktivita	52
5.2	Modely pro určení finanční stability podniku	55
5.2.1	Altmanovo Z-skóre.....	55
5.2.2	Kralickův Quick test	57
5.3	Statistická analýza vybraných ekonomických ukazatelů	59
5.3.1	Vývoj časové řady celkových výnosů	59
5.3.2	Vývoj časové řady celkových nákladů	62
5.3.3	Vývoj časové řady zisku po zdanění (EAT)	65
5.3.4	Vývoj časové řady dotací.....	69
6	Návrhy a doporučení	75
7	Závěr	77
8	Seznam použitých zdrojů	81
9	Seznamy tabulek, obrázků a grafů.....	85
10	Seznam příloh	87

1 Úvod

Zemědělství v České republice prošlo od roku 1989 velkými změnami spojenými s privatizací, transformací družstevního majetku na akciové společnosti nebo vznikem velkého agrobiznisu, například ve formě holdingu Agrofert. Většina dnešních středně velkých zemědělských akciových společností vznikla transformací bývalých jednotných zemědělských družstev, forma akciové společnosti je z hlediska uplatnění rozhodovacích práv pro většinové vlastníky výhodnější.

Od vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004, je národní zemědělství podřízeno pravidlům Společné zemědělské politiky EU. Mezi hlavní cíle Společné zemědělské politiky patří především životaschopná produkce potravin, udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a vyvážený územní rozvoj. V zájmu dosažení těchto cílů je poskytována zemědělským podnikům a zemědělcům unijní i národní podpora, která je členěna do dvou pilířů. První pilíř se zaměřuje na přímé platby, druhý na rozvoj venkova. Čerpání dotací v podmínkách ČR je vzhledem k podnikům střední a větší velikosti celkem velkorysý a nijak významně je na rozdíl od řady zemí EU oproti malým zemědělcům neznevýhodňuje. Dotace mají podstatný vliv na zisk a celkové fungování zemědělských podniků, které díky bezprostřednímu kontaktu s přírodou čelí významným hrozbám v podobě nejen nepředvídatelného klimatu, ale i přemnožení škůdců či epidemií chorob. Národní hospodářství by bylo v případě závažných problémů nebo kolapsu zemědělských subjektů ohroženo z pohledu potravinové soběstačnosti.

Zemědělci jsou vystaveni v podmínkách tržního hospodářství a společného ekonomického prostoru EU tvrdé, a nutno říci, že někdy i ne zcela férové konkurenci. Stále řešeným problémem České republiky je růst cen potravin, doprovázený leckdy i poklesem jejich kvality. Koncoví prodejci se zpracovateli realizují převážnou část zisku, zemědělci jako prvovýrobci přitom často sotva přežívají, mzdy v zemědělském sektoru patří k nejnižším v ekonomice. Ceny vstupů, jako jsou energie, pohonné hmoty, hnojiva, postřiky, veterinární péče, stroje a služby, rostou podstatně rychleji než výkupní ceny. Dnešní nelichotivý stav tohoto nepostradatelného odvětví dále komplikují kvóty, ekologická a veterinární nařízení a všudypřítomná byrokracie.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je provést analýzu vývoje vybraných výrobních a ekonomických ukazatelů činnosti společnosti ZEAS Podorlicko, a.s. v letech 2005–2015 a na základě zjištěných nedostatků navrhnout vhodná opatření.

Mezi dílčí cíle patří zhodnotit dosavadní hospodaření podniku a dlouhodobé tendence jeho vývoje prostřednictvím analýzy poměrových ukazatelů a modelů pro určení finanční stability společnosti. Následně provést statistickou analýzu celkových nákladů, celkových výnosů, zisku po zdanění a dotací pomocí analýzy časových řad a predikovat budoucí vývoj pro rok 2016 a 2017. Na základě zjištěných skutečností formulovat návrhy a doporučení pro další rozvoj společnosti v podmínkách nové SZP.

2.2 Metodika

Podkladová data pro realizaci analýz byla čerpána z interních dokumentů, mezi které patřily rozbor hospodaření a výroční zprávy podniku ZEAS Podorlicko, a.s. za roky 2005–2015 a z osobních konzultací s vedoucím pracovníkem podniku Ing. Miloslavem Švorcem. Data z řádných rozvah a výkazů zisku a ztráty, potřebná pro analýzy, byla zpracována do přehledné tabulky a byla zařazena do příloh diplomové práce. Pro vyhodnocení hospodářské činnosti společnosti byly v práci použity ekonomické a statistické metody. Analýzy byly zpracovány s využitím statistického softwaru Statistica CZ 12 a MS Excel.

2.2.1 Finanční analýza

Finanční analýza je formalizovanou metodou, která umožňuje získat představu o finančním zdraví podniku. Údaje získané z účetních výkazů mají praktický smysl až při porovnání s ostatními číselnými údaji. Finanční analýza přezkoumává minulost i současnost, tím přináší informace o výkonnosti podniku, případně o potenciálních rizicích. Zároveň se zabývá i jeho budoucím vývojem. Porovnáním jednotlivých ukazatelů

v čase a prostoru vzniká hlavní přínos finanční analýzy. Hlavním zdrojem finanční analýzy je účetní závěrka, cenným zdrojem je také výroční zpráva [30].

Analýza poměrových ukazatelů

Poměrové ukazatele charakterizují vzájemný vztah mezi dvěma nebo více absolutními ukazateli pomocí jejich podílu. Jedná se o nerozšířenější metodu finanční analýzy, která umožňuje získat rychlý obraz o základních finančních charakteristikách podniku. Použité poměrové ukazatele finanční analýzy jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 1: Použité poměrové ukazatele finanční analýzy

Ukazatel	Vztah	Doporučené hodnoty	Zdroj
Rentabilita			
ROA	$\frac{EBIT}{Aktiva} \cdot 100$	min. 8%	[10]
ROE	$\frac{EAT}{Vlastní kapitál} \cdot 100$	min. 10%	[24]
ROS	$\frac{EAT}{Provozní tržby} \cdot 100$	min. 10%	[10]
Likvidita			
Běžná	$\frac{Oběžná aktiva - dl. pohledávky}{Krátkodobé závazky}$	1,6–2,5	[30]
Pohotová	$\frac{Oběžná aktiva - dl. pohledávky - zásoby}{Krátkodobé závazky}$	min. 1	[23]
Hotovostní	$\frac{Peněžní prostředky}{Krátkodobé závazky}$	0,2–1,1	[22]
Aktivita			
Obrat celkových aktiv	$\frac{Provozní tržby}{Aktiva}$	1 - 1,5	[24]
Doba obratu zásob	$\frac{Zásoby}{Provozní tržby/360}$	30 dní	[30]
Doba obratu pohledávek	$\frac{Krátkodobé pohledávky}{Provozní tržby/360}$	co nejkratší	[30]
Zadluženost			
Celková zadluženost	$\frac{Cizí zdroje}{Aktiva celkem} \cdot 100$	30 – 60 %	[13]
Koeficient zadluženosti	$\frac{Cizí zdroje}{Vlastní kapitál} \cdot 100$	do 70 %	[3]
Koeficient samofinancování	$\frac{Vlastní kapitál}{Aktiva} \cdot 100$	nižší než 30 %	[4]
Ukazatel úrokového krytí	$\frac{EBIT}{Nákladové úroky}$	vyšší než 5	[13]

Zdroj: vlastní zpracování za použití zdrojů uvedených v tabulce

Modely pro určení finanční stability podniku

Jedná se o nejsložitější metody finanční analýzy, které jsou někdy nazývány jako modely včasné výstrahy, predikční modely či modely identifikace symptomů budoucí nesolventnosti. Vytvořené modely postihují současný a především budoucí vývoj podniku, který je komplexně vyjádřen jednou charakteristikou, avšak jen s omezenou vypovídající schopností. Bankrotní modely zkoumají, zda vybraný podnik zbankrotuje nebo nezbankrotuje obvykle s definovanou pravděpodobností, vychází při tom ze skutečných údajů. Bonitní modely přinášejí informaci o tom, zda je daný podnik dobrý nebo špatný a využívají k tomu teoretické a pragmatické poznatky [11].

Altmanovo Z-Skóre

Bankrotní Altmanův model vychází z diskriminační analýzy provedené u několika desítek zbankrotovaných a nezbankrotovaných firem. Profesor Altman určil diskriminační funkci vedoucí k výpočtu jediného čísla (Z-skóre) odlišně pro podniky s akciemi veřejně obchodovatelnými na burze a zvláště pro ostatní firmy pro předvídání finančního vývoje. Z -skóre je možné s úspěchem využít pouze u podniků střední velikosti, jelikož o malých podnicích nejsou ve většině případů k dispozici potřebné údaje, naopak velké podniky bankrotují velmi zřídka. Tento bankrotní model odhaduje podniky s blížícím se bankrotem s relativně velkou spolehlivostí, a to přibližně dva roky dopředu [24].

Altmanův model pro podniky s neobchodovatelnými akciemi na kapitálovém trhu:

$$Z = 0,717 \cdot X_1 + 0,847 \cdot X_2 + 3,107 \cdot X_3 + 0,42 \cdot X_4 + 0,998 \cdot X_5$$

X_1 = čistý pracovní kapitál / aktiva

X_2 = nerozdělený zisk minulých let / aktiva

X_3 = EBIT / aktiva

X_4 = vlastní kapitál / cizí zdroje

X_5 = tržby / aktiva

Hranice pro předvídání finančního zdraví jsou následující:

$Z \geq 2,9$	Podnik relativně prosperuje, v dohledné době mu nehrozí bankrot.
$1,23 < Z < 2,9$	Jedná se o „šedou zónu“ nevyhraněných výsledků.
$Z \leq 1,23$	Firma se pohybuje v pásmu bankrotu [23].

Kralickův Quick test

Jedná se o bonitní model, který navrhl v roce 1990 P. Kralicek. Model má poměrně vysokou vypovídající schopnost „oklasifikovat“ vybraný podnik na základě soustavy čtyř rovnic. První dvě rovnice hodnotí finanční stabilitu podniku a další dvě výnosovou situaci podniku. Konkrétně jde o rovnice, které jsou zaznamenány v tabulce č. 2.

Tabulka 2: Stupnice hodnocení ukazatelů pro Kralickův Quick test

Výpočet ukazatele	Výsledná hodnota	Počet bodů
$R1 = \frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Aktiva}}$	0,3 a více	4
	02–0,3	3
	0,1–02	2
	0,0–0,1	1
	0,0 a méně	0
$R2 = \frac{\text{Dluhy} - \text{kr. finanční majetek}}{\text{Nezdaněný cash} - \text{flow}}$	3 a méně	4
	3-5	3
	5–12	2
	12–30	1
	30 a více	0
$R3 = \frac{\text{Nezdaněný cash} - \text{flow}}{\text{provozní tržby}}$	0,1 a více	4
	0,08–0,1	3
	0,05–0,08	2
	0,00–0,05	1
	0,00 a méně	0
$R4 = \frac{\text{EBIT}}{\text{Aktiva}}$	0,15 a více	4
	0,12–0,15	3
	0,08–0,12	2
	0,00–0,08	1
	0,00 a méně	0

Zdroj: [10]

Bonita se následně stanoví tak, že se ukazatel podle dosaženého výsledku nejprve oklasifikuje podle tabulky č. 2, a následně se výsledná známka vypočítá jako aritmetický průměr známek získaných za jednotlivé ukazatele. Je doporučováno vypočítat průměrné známky pro stabilitu a výkonnost podniku zvlášť. Pokud podnik dosáhne průměrné skóre R ukazatelů 3 a více je hodnocen jako bonitní podnik, pokud dosáhne průměrné skóre R ukazatelů 1 a méně, je hodnocen jako špatný podnik [11], [23].

2.2.2 Analýza časových řad

Elementární charakteristiky časových řad

Jedním z prvních úkolů při analýze časové řady je získat rychlou a orientační představu o charakteru procesu, který tato řada reprezentuje. Mezi základní metody proto běžně patří vizuální analýza chování ukazatele využívající grafů spolu s určováním elementárních statistických charakteristik [27].

V diplomové práci byly využity následující elementární charakteristiky [6]:

První diference

První diference ($\Delta_{t,t-1}$) zkoumá absolutní přírůstky nebo úbytky v časové řadě pomocí rozdílů sousedních hodnot.

$$\Delta_{t,t-1} = y_t - y_{t-1} \quad \text{pro } t = 2, 3, \dots, n.$$

Druhá diference

Druhá diference ($\Delta_{t,t-2}^{(2)}$) zkoumá absolutní zrychlení či zpomalení vývoje časové řady a jedná se o rozdíl mezi sousedními absolutními přírůstky či úbytky.

$$\Delta_{t,t-2}^{(2)} = \Delta_{t,t-1} - \Delta_{t-1,t-2} \quad \text{pro } t = 3, 4, \dots, n.$$

Koeficient růstu

Koeficient růstu ($k_{t,t-1}$) je velmi důležitou mírou dynamiky časových řad a po vynásobení stem se stává tempem růstu.

$$k_{t,t-1} = \frac{y_t}{y_{t-1}} \quad \text{pro } t = 2, 3, \dots, n$$

Řetězový index (tempo růstu)

Řetězový index ($k_{t,t-1}$) udává rychlost změn hodnot v časové řadě.

$$k_{t,t-1} = \frac{y_t}{y_{t-1}} \cdot 100 \quad \text{pro } t = 2, 3, \dots, n$$

Bazický index

Bazický index (k_0) informuje o změnách v časové řadě oproti základnímu (bazickému) období.

$$k_0 = \frac{y_t}{y_0} \cdot 100 \quad \text{pro } t = 2, 3, \dots, n \quad y_0 = \text{báze}$$

Průměrný absolutní přírůstek

Průměr prvních diferencí ($\bar{\Delta}$) zachycuje průměrné absolutní zvýšení či snížení hodnoty.

$$\bar{\Delta} = \frac{1}{n-1} \sum_{t=2}^n \Delta y_t = \frac{y_n - y_1}{n-1}$$

Průměrný koeficient růstu

Průměrný koeficient růstu (\bar{k}) je geometrickým průměrem jednotlivých temp růstu.

$$\bar{k} = \sqrt[n-1]{\prod_{t=2}^n k_t} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}}$$

Časová řada a její modelování

Časová řada je posloupnost věcně a prostorově srovnatelných dat, která jsou jednoznačně uspořádána z hlediska času ve směru minulost – přítomnost. Jedná se o chronologicky uspořádaná data, se kterými se setkáváme pravidelně v nejrůznějších oblastech života [6].

Trendová složka

Je vyjádřením dlouhodobé tendence vývoje pozorovaného jevu v čase a jedná se o výsledek dlouhodobých a stálých procesů působících stejným směrem, který může být rostoucí, klesající či neměnný. V diplomové práci je pro vyrovnávání časových řad použita metoda modelování trendu pomocí trendových funkcí, kdy dochází k získání informace o charakteru hlavní tendence ve vývoji ve zkoumané časové řadě [6].

Při řešení jsou použity tyto trendové funkce [14]:

- lineární: $y'_t = a + b \cdot t$
- polygonální: $y'_t = a + b \cdot t + c \cdot t^2$
- logaritmická: $y'_t = a + b \cdot \log t$
- exponenciální: $y'_t = a \cdot e^{b \cdot t}$
- mocninná: $y'_t = a \cdot t^b$

K posouzení stupně shody vybrané trendové funkce s empirickými daty byl vypočten index determinace I^2 dle vztahu:

$$I^2 = 1 - \frac{\sum_{t=1}^n (y_t - y'_t)^2}{\sum_{t=1}^n (y_t - \bar{y}_t)^2} \quad I^2 \in \langle 0; 1 \rangle$$

Pro predikování budoucího vývoje byla použita metoda extrapolace. Předpokladem metody je studium zákonitostí časové řady v minulosti, určení trendu a prodloužení vývoje z minulosti a přítomnosti do budoucnosti. Její dělení je následující:

- bodové předpovědi (bodový odhad hodnoty časové řady v určitém budoucím okamžiku),
- intervalové předpovědi (udává horní a dolní mez intervalu, kde s určitou pravděpodobností bude ležet budoucí hodnota).

V případě, že i nejhodnější z vybraných funkcí byla statisticky neprůkazná, byly provedeny pouze bodové predikce s využitím průměrného koeficientu růstu [6].

3 Teoretická východiska

3.1 Podnik

Podnik je základní hospodářskou jednotkou národního hospodářství. Struktura, dynamika podniku a hospodárnost je zkoumána podnikovou ekonomikou. Úsilí o dosažení zisku nebo alespoň rovnováhy nákladů a výnosů je základní cíl podnikatelské činnosti. Podle úrovně vztahů mezi náklady a výnosy se podniky v obecné rovině člení na výdělečné, svébytné a příspěvkové. Dosahování zisku neboli převaha výnosů nad náklady, je charakteristická pro podniky výdělečné. Podniky, které se snaží udržet své náklady a výnosy v rovnováze, vyhnout se ztrátám, se řadí mezi svébytné. Příspěvkové podniky, které mají náklady vyšší než výnosy, požadují určité příspěvkové zdroje, z nichž je tento rozdíl uhrazen [21].

Pro podnik jako základní článek národního hospodářství je charakteristické jeho ekonomické a právní osamostatnění. Podnik zajišťuje ekonomickou reprodukci z vlastních zdrojů, uhrazuje náklady, vyplácí mzdy pracovníkům, investuje do rozšíření podniku a zdokonaluje stávající výrobní základnu, prodává svou produkci, na kterou nakupuje potřebné výrobní prostředky. Podnik je jednotka, která rozhoduje o pohybu finančních zdrojů v procesu jejich tvorby, rozdělování a užití. Je tvořen hmotnými složkami podnikání, které obsahují movitý a nemovitý majetek, a také nehmotnými složkami podnikání, kam se řadí například licence, ochranné známky, know-how, goodwill, ocenitelná práva, atd. Součástí podniku jsou také zaměstnanci a zaměstnavatelé, jako osobní složky podnikání [21].

Z hlediska právního postavení je podnik právnickou osobou, která je právně odpovědná před zákonem za své konání. Právnickou osobou se podnik stává dnem zápisu do obchodního rejstříku a zaniká v okamžiku, kdy je z obchodního rejstříku vymazán.

Rozdělení podniků dle velikosti

- a) velmi malý podnik – počet zaměstnanců je do 9, často bývají pouze jeden nebo dva, obrat v tomto případě není uveden,
- b) malý podnik – počet lidí je do 100 zaměstnanců a obrat do 30 mil. Kč,
- c) střední podnik – počet lidí je do 500 zaměstnanců a obrat do 100 mil. Kč,
- d) velký podnik – počet lidí je nad 500 zaměstnanců a obrat nad 100 mil. Kč [33].

3.1.1 Cíle podniku

„Po vzniku podniku je třeba zajišťovat jeho rozvoj, aby mohly být dosaženy předpokládané cíle. K naplnění cíle se v podniku organizují činnosti, jejichž výsledek uspokojuje určitý okruh společenských potřeb. Realizace výrobků či služeb na trhu pak přináší zisk k upokojení potřeb podnikatele. Proto je důležité cíle správně formulovat“[21].

Z hlediska tradičního pojetí se za základní cíl podniku považuje dosažení zisku nebo jeho maximalizace v určitém období. Tento základní cíl lze hodnotit pomocí absolutní velikosti zisku, nebo také použitím poměrových ukazatelů [28].

Existují různé modifikace tohoto základního cíle, jelikož zisk je závislý na fázi životního cyklu, ve kterém se podnik nachází, nebo na pozici podniku na trhu. Mezi modifikované cíle patří především přežití, maximalizace běžného zisku a maximalizace tržeb. Co se týče přežití, jedná se o krátkodobý cíl, pro který je zisk méně důležitý. Nejdůležitější je udržení se na trhu. Pokud se podnik nachází v prostředí intenzivní konkurence, kde klesne-li například poptávka po výrobku nebo službě, podnik nemůže využívat plně své výrobní kapacity, a tím se zhoršují jeho ekonomické výsledky. Maximalizací běžného zisku rozumíme situaci, kdy podnik má možnost měnit rychle předmět své činnosti, čímž se přizpůsobuje potřebám trhu, a tím si zajišťuje svůj zisk. Rovněž se jedná o krátkodobý cíl. Z hlediska maximalizace tržeb získává podnik stále více místa na trhu, čemuž předchází znalost dlouhodobého vývoje poptávky. Podniky využívající cíl maximalizace tržeb usilují o co nejvyšší využití výrobních kapacit [21].

Nejčastější finanční cíle podniku:

- maximalizace zisku,
- maximalizace výnosu na úrovni cash-flow,
- maximalizace tržní hodnoty podniku,
- zajištění likvidity,
- maximalizace hodnoty podniku,
- přežití firmy [11].

3.1.2 Podnikání a podnikatel

„Podnikáním se rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku“ [39].

„Podnikatelem podle tohoto zákona je:

- a) osoba zapsaná v obchodním rejstříku,*
- b) osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění,*
- c) osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů,*
- d) osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu“ [39].*

3.1.3 Podnik podle právní formy

Zákon o obchodních korporacích a další legislativní normy umožňují podnikateli volit mezi různými právními formami podnikání. Rozhodnutí o konkrétní právní formě podnikání je ovlivněno řadou kritérií, jako je rozsah a způsob ručení, počet zakladatelů, nároky na počáteční kapitál, zodpovědnost za riziko spojené s podnikáním, daňové zatížení, administrativní náročnost, atd. [29].

Samostatný podnikatel (fyzická osoba – OSVČ)

Jedná se o nejprostší formu podnikání, podmínky podnikání živnostníka upravuje živnostenský zákon, který uvádí základní podmínky jeho podnikání. Jednotlivé typy živností jsou upraveny příslušnými zvláštními předpisy. Podnikateli je umožněno provozovat více živností, ale musí mít pro každou z nich živnostenské oprávnění. Svou

činnost si podnikatel řídí sám a za závazky ručí celým majetkem. Vytvořený zisk má živnostník plně pro osobní potřebu [29], [42].

Obchodní společnost

Zákon o obchodních korporacích dělí obchodní společnosti na osobní a kapitálové. Mezi osobní obchodní společnosti se řadí veřejná obchodní společnost a komanditní obchodní společnost. Pro osobní obchodní společnosti je charakteristické, že všichni nebo alespoň někteří společníci ručí za závazky společnosti neomezeně, a to celým svým majetkem a solidárně. Pro tyto typy společností je také typická osobní účast společníků na řízení společnosti. Kapitálové společnosti se dělí na společnost s ručením omezeným a akciovou společnost. Tyto společnosti mohou vykonávat i jinou než podnikatelskou činnost a je pro ně typická majetková účast všech společníků na jejich činnosti. Za závazky společnosti ale neručí vůbec, nebo omezeně a na podnikatelském riziku se spoluúčastní pouze do výše svého vkladu. Na rozdíl od osobní obchodní společnosti se na řízení společnosti společníci podílejí zprostředkovaně, prostřednictvím jejích orgánů [42].

Družstvo

Zákon o obchodních korporacích definuje družstvo jako „společenství neuzavřeného počtu osob, které je založeno za účelem vzájemné podpory svých členů nebo třetích osob, případně za účelem podnikání“. Družstvo musí mít nejméně tři členy. Členové neručí za závazky družstev, ale družstvo ručí celým svým majetkem [29].

Státní podnik

Státní podnik je právnickou osobou, která provozuje podnikatelskou činnost s využitím majetku státu, a to vlastním jménem a na vlastní odpovědnost. Zakladatelem firmy je stát, avšak stát neručí za závazky firmy a firma neručí za závazky státu, pokud není zákonem stanoveno jinak [29], [42].

Akciová společnost

Podle zákona o obchodních korporacích řadíme akciové společnosti do kapitálových společností. Jedná se o právnickou osobu, která může být založena jedním

nebo více zakladateli. Před vznikem akciové společnosti musí být podepsána zakladatelská smlouva či listina a musí být splaceny povinné peněžní či nepeněžní vklady společníků.

Akciová společnost může být založena dvěma způsoby, a to s veřejným úpisem nebo bez veřejné nabídky. V případě založení s veřejným úpisem je základní kapitál stanoven ve výši 20 000 Kč, v druhém případě se jedná o základní kapitál ve výši 2 000 000 Kč. Základní kapitál je rozčleněn do určitého počtu akcií o určité jmenovité hodnotě. Akcie jsou cenným papírem, se kterým jsou spojena práva a povinnosti akcionářů. Akcie musí obsahovat zákonem předepsané náležitosti. Od prvního roku, kdy společnost dosáhne zisku, je povinna tvořit rezervní fond. Rezervní fond se vytváří z čistého zisku, resp. zisku po zdanění. V prvním roce ve výši 20% z čistého zisku. Následující roky se přiděluje dalších 5% z čistého zisku. Minimální zákonem stanovená výše rezervního fondu je vymezena ve výši 10% ze základního kapitálu. Akciová společnost ručí za své závazky celým svým majetkem, avšak akcionáři takovou povinnost nemají [32].

Mezi řídicí orgány akciové společnosti patří valná hromada, představenstvo a dozorčí rada. Nejvyšším orgánem je valná hromada společnosti, která rozhoduje o nejdůležitějších záležitostech ve společnosti, především schvaluje účetní závěrku. Statutárním orgánem je představenstvo, které vykonává řídicí funkci společnosti. Kontrolním orgánem společnosti je dozorčí rada, která má právo dohlížet na činnost představenstva. Zrušit akciovou společnost je možné buď s likvidací, kdy valná hromada musí určit likvidátora, který zodpovídá za řízení likvidace společnosti, a vlastníci akcií společnosti mají nárok na likvidačním zůstatku. Z důvodu fúze je možné zrušit společnost bez likvidace. Může dojít k převodu jmění či rozdělení společnosti. Společnost zaniká vymazáním z obchodního rejstříku [32].

3.1.4 **Funkce podniku**

Podnik dosahuje svých cílů prostřednictvím plnění základních funkcí podniku a jeho činnosti se liší podle odvětví, podle právní formy, podle velikosti podniku nebo podle vlastnictví. Jednou z nejzákladnějších funkcí podniků je přeměnit vložené vstupy na

žádoucí výstupy. Všechny funkce podniku jsou vzájemně propojeny a je nezbytné je vzájemně koordinovat. Funkce podniku se dělí na primární a podpůrné [28].

Mezi primární funkce podniku se řadí výrobní funkce, která v širším pojetí zahrnuje veškeré podnikové funkce jako například zásobování, zajištění personálu, obstarávání majetku a kapitálu, odbytová politika, správa podniku atd. V užším pojetí je výrobní funkce chápána jako zhotovování výrobků, na druhé straně u nevýrobních podniků je tato funkce brána jako provozní funkce. Prodejní funkce, která je často nazývána jako marketing a jejím úkolem je prodat vyprodukované výrobky na trhu. Do této funkce jsou zahrnuty například výzkum trhu, výrobková politika, cena, platební podmínky, distribuční kanály, vlastní prodej, propagace, reklama, servis, poradenská činnost, public relations. A zásobovací funkce, kterou lze chápat jako pořízení majetku, zdrojů financování a pracovních sil. Jejím úkolem je také zajištění materiálu, surovin a ostatních složek pro výrobu, a to včetně dopravy, skladování apod. [34].

Z hlediska podpůrných funkcí podniku jsou zahrnuty následující funkce. Personální funkce, kde je hlavní činností zajištění výrobního faktoru práce, neboli zaměstnanců, což zahrnuje jejich výběr, zvyšování jejich kvalifikace, dodržování pracovních podmínek dle zákonů, podporu sociální a kulturní péče o pracovníky atd. Investiční funkce podniku, která má za úkol obstarat podniku potřebný majetek, a to zejména budovy, pozemky, stroje a jiná zařízení, dopravní prostředky a nedlouhodobý hmotný majetek. Dále finanční funkce, jejichž úkolem je zajištění finančních prostředků neboli kapitálu a udržení finanční rovnováhy podniku včetně optimální kapitálové struktury. Vědeckotechnická funkce, která zahrnuje především zdokonalování výrobků a služeb, inovace, nové technologie výroby, výzkum a vývoj. A funkce správy, kde se jedná o obstarávání chodu celého podniku, jako například plánování, organizace, účetnictví, controlling atd. Funkce správy lze nazvat transparentněji, a to jako administrativa [28].

3.1.5 Okolí podniku

Na jedné straně je podnik samostatný subjekt, ale na straně druhé je obklopen vnějším světem, kterým je podnik značně ovlivňován a svým způsobem vnější svět

ovlivňuje i samou úspěšnost podnikání. Jeho vliv je velmi silný, avšak existují zde oboustranné vazby. Nejběžnějšími prvky okolí podniky jsou následující:

Geografické okolí

Souvisí především s umístěním a polohou podniku, čímž je stanovena jeho logistika. Tím jsou myšleny především dopravní cesty (dálnice, železnice, letecká doprava) a jeho přírodní prostředí (terén, nadmořská výška) [28].

Sociální okolí

Zde se jedná zejména o strukturu obyvatelstva, společenské zvyky a společenskou odpovědnost, jinými slovy řeší důsledky činnosti podniku pro společnost [38].

Politické okolí

To je dané existujícími mocenskými zájmy, které jsou prosazovány prostřednictvím politických stran nebo také komunální politikou.

Právní okolí

Právní okolí je definováno především zákoníkem o obchodních korporacích, občanským zákoník, zákoníkem práce a jinými zákony.

Ekonomické okolí

Toto okolí je ovlivňováno hospodářskou politikou státu, která řeší například dostupnost a ceny výrobních faktorů, daňovou zátěž podniků, hospodářský růst, měnový a devizový vývoj, odběratele, dodavatele, finanční instituce a další [28].

Ekologické okolí

Podnik je nucen ekologii stále více dodržovat a její nedodržování je postihováno sankcemi. Ekologie přináší podniku řadu překážek, avšak přináší podnikům i řadu příležitostí jako je například recyklace odpadů, výroba ekologicky nezávadných výrobků atd., čímž je zvyšována odpovědnost za životní prostředí [38].

Technologické okolí

Tento faktor přináší podniku větší konkurenceschopnost pomocí technologického pokroku, zvyšuje produktivitu práce, a tím také životní úroveň, ale může mít i negativní vliv na životní prostředí a vznik sociálních problémů [28].

Etické okolí

Dodržování etických principů v podnikatelské sféře je založeno na poskytování pravdivých informací, kvalitních výrobků a služeb odběratelům, dodržování korektní hospodářské soutěže a propagační kampaně [38].

Kulturně historické okolí

Tento faktor je dán celkovou vzdělaností, národními zvyky a kulturní úrovní společnosti [28].

3.1.6 Faktory působící na podnik

Na podnik působí jednak makroekonomické prostředí, ve kterém záleží na fiskální a monetární politice, kde je řízena například zaměstnanost, devizové kurzy, úrokové míry, inflaci, daňové zatížení, tak i mikroekonomické prostředí, které naopak zkoumá podnik z hlediska odvětví podnikání, postavení na trhu a vládní hospodářské politiky.

Vlivy ostatních zúčastněných stran

Tyto vlivy představují plnění společenské odpovědnosti podniku k subjektům, se kterými přicházejí do styku prostřednictvím svých a aktivit. Jedná se o:

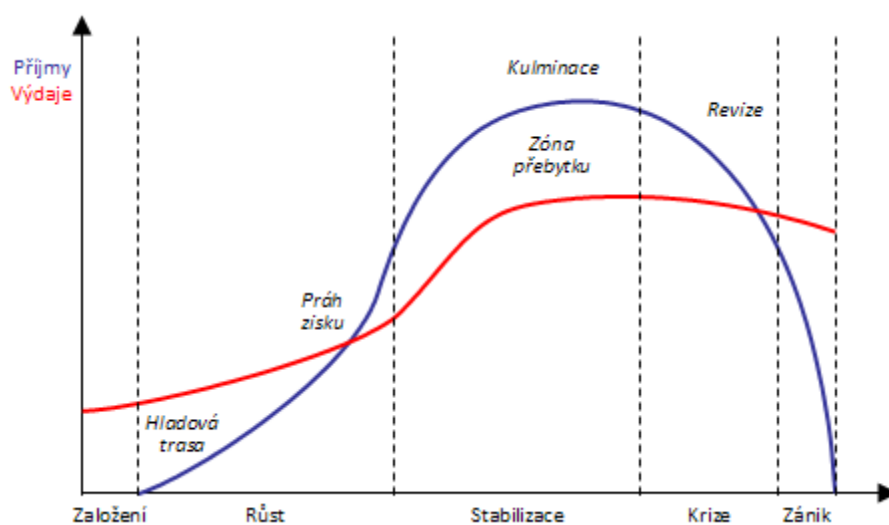
- akcionáře, kterým podnik vyplácí dividendy a usiluje o růst ceny akcií,
- věřitele, kterým by měl podnik splácet včas své dluhy a vyplácet úroky z půjček,
- zaměstnance, kteří dostávají mzdu za vykonanou práci v podniku, který dodržuje bezpečnost práce,
- odběratele, kterým by měl podnik zajišťovat kvalitu výrobků, služeb a spravedlivé jednání
- dodavatele, kterým podnik platí za dodávky v dohodnutých termínech,

- veřejnost, ke které firma nese odpovědnost za zásahy do životního prostředí,
- stát, kterému je nutné včas platit daně a dodržovat zákony [23].

Fáze života podniku

Fáze života podniku jsou uvedeny v obrázku č. 1.

Obrázek 1: Fáze života podniku

Zdroj: [45]

Fáze podniku zahrnují růst, stabilizaci, následnou krizi a zánik. Předejít zániku může podnik pomocí vhodných nástrojů managementu a tím přejít opět do fáze růstu (inovace produktu, nové segmenty trhu, restrukturalizace atd.).

3.1.7 Majetková a kapitálová struktura podniku

Majetková struktura podniku

Aktiva lze charakterizovat jako majetek podniku seřazený podle jednotlivých druhů, rozdělený do tří skupin. Dlouhodobý majetek zůstává v podniku po dobu delší než jeden rok, a z pravidla dochází k jeho opotřebení, které je zachyceno pomocí odpisů. Dlouhodobý majetek dále dělíme na dlouhodobý hmotný majetek, dlouhodobý nehmotný majetek a dlouhodobý finanční majetek. Další kategorií aktiv je oběžný majetek, který v podniku zůstává kratší dobu než jeden rok a bývá často jednorázově spotřebován ve

výrobě. Jedná se zejména o zásoby, pohledávky a peněžní prostředky podniku. Poslední základní složkou aktiv je časové rozlišení aktiv, které zahrnuje náklady příštích období a příjmy příštích období [30].

Kapitálová struktura podniku

Pasiva jsou rozdělena také do tří základních skupin, jedná se o vlastní kapitál, cizí zdroje a časové rozlišení. Vlastní zdroje jsou hlavním nositelem podnikatelského rizika a jeho podíl na celkovém kapitálu podniku je ukazatelem finanční nezávislosti podniku. Vlastní kapitál má význam také jako nárok vlastníků podniku na aktiva, tedy akcionářů a společníků, která podnik spravuje. Strukturu vlastního kapitálu tvoří zejména základní kapitál, kapitálové fondy, fondy ze zisku a výsledek hospodaření. Cizí zdroje představují kapitál zapůjčený od jiných právnických či fyzických osob na určitou dobu a za odměnu – úrok. Pro podnik úrok znamená náklad, který byl vynaložen na užití cizího kapitálu. Významnou složkou cizího kapitálu jsou rezervy, které podnik tvoří pro případ rozsáhlého jednorázového výdaje v budoucnosti nebo pro krytí nenadálých změn v hospodaření. Tvorba rezerv podniku snižuje výsledek hospodaření, protože je prováděna na vrub nákladů, naopak čerpání rezerv zvyšuje výsledek hospodaření. Poslední skupinou je časové rozlišení pasiv, které zahrnuje výnosy příštích období a výdaje příštích období [23], [30].

3.2 Zemědělství a jeho význam

Zemědělství patří mezi tradiční odvětví národního hospodářství. Jeho podíl na HDP sice v poslední době v České republice klesá, avšak jeho význam je stále nezastupitelný. Z pohledu lidstva plní zemědělství funkce v oblastech produkční, sociální a demografické, z pohledu přírody se podílí na udržování typu krajiny a zachování její neopakovatelné podoby. K tomuto odvětví neodmyslitelně patří jeho výrazné specifické vlastnosti, jako jsou biologické procesy ve výrobě, vliv přírodních činitelů nejen na průběh, ale i na výsledky zemědělské produkce, jeho sezónnost, zapříčiněná střídáním ročních období, a plošný charakter výroby. Mezi negativní aspekty působící v tomto odvětví se řadí dlouhý výrobní cyklus, zejména u trvalých kultur, pracnost výroby, volatilita cen nebo omezená skladovatelnost produkce. Zemědělství je extrémně strategickým odvětvím, protože určuje

potravinovou soběstačnost země a pro žádnou zemi není žádoucí být závislou na ostatních státech. Hlavními složkami zemědělství jsou rostlinná a živočišná výroba [35].

3.2.1 Funkce zemědělství

Produkční oblast

Zabezpečuje produkci potravin v dostatečném množství a struktuře, a zároveň v náležité kvalitě a dostupnosti jak vzhledem k prostorovému a časovému rozložení nabídky, tak vzhledem k cenám. Do této funkce patří také nepotravinářská produkce, která zahrnuje například produkci textilních a kožedělných surovin, farmaceutických surovin, technických tuků, olejů a surovin k jejich výrobě [26].

Sociální a demografická oblast

Tato oblast obsahuje zejména vytváření a udržování pracovních míst. V sektoru zemědělství počet pracovníků stále klesá, a to z důvodu modernizace technologií, vyspělosti ekonomiky či nízké atraktivity tohoto odvětví pro mladou generaci [8].

Ekologická a krajínotvorná oblast

Cílem této oblasti je zamezit negativním vlivům, což je především znečišťování životního prostředí. Těmto vlivům je primárně zamezeno dodržováním šetrného způsobu hospodaření, a to jak v živočišné tak v rostlinné výrobě. Konkrétními negativními vlivy je například působení chemických látek (hnojiva, prostředky na ochranu rostlin) a pohonných hmot na půdu, kontaminace vodních zdrojů (statkovými hnojivy, močůvkou nebo silážemi), emise metanu a dalších plynů do ovzduší, eroze a utužování půdy, snižování obsahu humusu v půdě, neuvážené meliorace, způsobující ohrožení vodních zdrojů. Na druhou stranu má zemědělství pozitivní vliv na životní prostředí prostřednictvím fotosyntézy ovlivňováním množství a kvality podzemní vody. Také tvorba a údržba kulturní krajiny je formována především činností agrárního sektoru (zemědělci a venkovským obyvatelstvem) [8], [26].

3.2.2 Rostlinná výroba

Rostlinná výroba se zabývá pěstování rostlin a její produkty slouží nejen k výživě lidí a hospodářských zvířat, ale i jako průmyslové suroviny. Odpady živočišné výroby spolu s posklizňovými zbytky jsou cenným zdrojem organických látek a využívají se k zúrodnění a obohacení půdy. Zhruba jedna čtvrtina veškerých produktů, které vytvářejí pěstované plodiny, je vhodná pro obživu lidí. Podstatná část je produkce je zužitkována v živočišné výrobě ve formě krmiv a steliv, menší část jako průmyslové suroviny a přibližně 10–20% posklizňových zbytků obohacuje přímo půdu o organické látky humus.

Mezi rostlinné komodity se řadí především obiloviny, olejnin, luskoviny, píce a zároveň je zde zahrnuta i oblast výživy půdy, ochrany rostlin a produkce osiv. Jedná se o základní a z hlediska plochy a produkce nejdůležitější část rostlinných komodit. Propojení rostlinné a živočišné výroby pomocí klasické struktury osevních postupů je v dnešní době již minulostí, ale nejrozšířenější skupinou pěstovaných plodin setrvaly obiloviny, které v současnosti zaujímají přibližně 1,6 mil. ha, z čehož 1,3 mil. ha činí každoroční výměra ječmene a pšenice. Od vstupu ČR do EU v roce 2004 je zabezpečována regulace trhu s obilovinami prostřednictvím společné organizace trhu (SOT). Oblast odrůd, osiv a sadby s výjimkou trvalých kultur je metodicky řízena a usměrňována pro rozvoj šlechtitelské činnosti, odrůdového zkušebnictví a zkoušení osiva a sadby ve spolupráci s Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským (ÚKZÚZ). Nedílnou součástí je i součinnost se Státní rostlinolékařskou správou (SRS) [43].

Rozloha zemědělské půdy v České republice aktuálně činí 4,2 mil. ha, z čehož 71% představuje orná půda, na které jsou v rámci osevních postupů střídavě pěstovány jednotlivé plodiny, a to podle pěstitelských oblastí a vlastní činnosti. Trvalé kultury tvoří trvalé travní porosty (978 tis. ha), zahrady a ovocné sady (209 tis. ha), vinice (19 tis. ha) a chmelnice (10 tis. ha) [43].

3.2.3 Živočišná výroba

Živočišná výroba je jednou z nejvýznamnějších složek zemědělské prvovýroby. Hodnota živočišné výroby v celosvětovém měřítku převažuje nad rostlinnou produkcí, což

je především zapříčiněno vyspělými státy. V těchto státech s rozvinutou tržní ekonomikou má živočišná výroba vedoucí postavení z hlediska odvětví zemědělské výroby. Rostlinná výroba je ve vyspělých zemích orientována zejména pro potřeby výroby živočišné, a to hlavně produkcí zrnin [44].

Na druhé straně je ve většině rozvojových zemí živočišná výroba až druhořadým odvětvím, z důvodu absence kvalitní krmivové základny. Nedostatek potravin živočišného původu se projevuje v populaci tzv. bílkovinným hladem, který má negativní vliv na fyzickou kondici obyvatel a pracovní výkonnost.

Na rozložení živočišné výroby mají vliv dva faktory:

- krmivová základna,
- spotřeba (poptávka po produktech živočišného původu).

Ve vyspělých státech je krmivová základna geograficky oddělena od vlastního chovu a z toho důvodu se při rozmístění živočišné výroby významnou měrou podílí činitel spotřeby. Živočišná výroba se dělí na intenzivní a extenzivní typy, přičemž rozdíly jsou velmi relativní a v řadě zemí dochází ke kombinaci intenzivní a extenzivní živočišné výroby [44].

3.3 Společná zemědělská politika

Společná zemědělská politika pomáhá zemědělcům produkovat dostatečné množství potravin pro evropské spotřebitele, kterým zaručuje bezpečnost potravin, a to například pomocí dohledání jejich původu. Dále zemědělce chrání před nepříznivým vývojem trhu, nadměrnou nestabilitou cen a umožňuje jim investovat do modernizace zemědělských podniků. Na druhou stranu zajišťuje udržitelnost a životaschopnost venkova, vytváří a udržuje pracovní místa v potravinářském průmyslu a z hlediska životního prostředí zavádí opatření pro jeho ochranu a zlepšuje welfare zvířat.

3.3.1 Vznik a reformy Společné zemědělské politiky

Jednou z nejstarších politik Evropských společenství je Společná zemědělská politika; známá také pod zkratkou CAP – Common Agricultural Policy, která vznikla

v roce 1962. Základní cíle pro zemědělství stanovila Římská smlouva z roku 1957, verifikovány byly i Lisabonskou smlouvou.

Mezi její hlavní zásady byly zařazeny:

- zvýšení produktivity zemědělství prostřednictvím technického pokroku a optimálního využití výrobních činitelů, zejména lidské práce,
- zajištění spravedlivé životní úrovně pro zemědělce především zvyšováním individuálních důchodů zemědělců,
- stabilizace trhů,
- pravidelné a dostatečné zásobování zemědělskými výrobky,
- zajištění přiměřené ceny spotřebitelům [31].

McSharryho reforma

Na konci osmdesátých let bylo nutno SZP reformovat z důvodu zastaralosti některých opatření a z důvodu probíhajících rozhovorů o liberalizaci světového obchodu v rámci Uruguayského kola rozhovorů GATT probíhajících v letech 1986 až 1994. Tato reforma přijatá v roce 1992 přišla s kompromisem mezi závazkem snížení cenových dotací a nutností udržet přiměřené příjmy zemědělců. Nový mechanismus redukoval dotace vztažené na velikost produkce a naopak posílil význam dotací a podpor, které se vztahovaly k výrobním faktorům, a tak nezávisle na objemu produkce směřovaly přímo k výrobcí. Reforma měla největší vliv na sektor pěstování obilnin a produkci hovězího masa [36].

Agenda 2000

Výdaje na SZP i po aplikování McSharryho reformy v roce 1994 neustále dosahovaly výše okolo 40 mld. €. Evropská Komise v červenci 1997 představila komplexní materiál nazvaný Agenda 2000 – Za silnější a širší Evropu. Komise v této analýze označila pět základních oblastí, kde bylo zapotřebí udělat reformy, včetně zemědělství. Přijatá reforma napomohla omezit zásahy na trhu prostřednictvím snížení intervenčních cen. Agenda 2000 upozornila také na důležitost rozvoje venkova [31].

Mid-term Review

Zvýšení konkurenční schopnosti zemědělství bylo cílem revize v roce 2003, a to jak uvnitř EU, tak i mimo ni. Mezi hlavní cíle této reformy byly zařazeny body: přechod z podpor poskytovaných na výrobek na podpory poskytované výrobci, zaměření na ochranu životního prostředí, kvalita a bezpečnost potravin a welfare zvířat.

Reforma se specializovala zejména na tyto okruhy:

- odstranění vazby podpor na zemědělskou produkci zavedením jednotné platby na farmu, což znamená, že zemědělský výrobce získává jednu platbu místo několika plateb,
- dodržování standardů na úrovni farmy, jejichž základem jsou definované povinné zákonné požadavky na hospodaření (veřejné zdraví, zdraví zvířat a rostlin, životní prostředí, řádné zacházení se zvířaty) a standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu,
- přesun přímých podpor zemědělcům na rozvoj venkova,
- finanční disciplína neboli degresivita, která by měla být uplatňována u farem s platbami nad 5 000 € (farmy s platbami do 5 000 € byly z tohoto opatření vyškrtuty),
- podpora kvality potravin v rámci rozvoje venkova, welfare zvířat, nové technologie pro zpracování potravin,
- zavedení zemědělského poradenského systému, jehož smyslem je pomáhat zemědělským producentům při aplikaci standardů v agroenvironmentální oblasti, v oblasti kvality a bezpečnosti potravin a welfare zvířat,
- oddělení Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu pro zemědělství (EAGGF) na Evropský zemědělský záruční fond (EAGRD - pro přímé platby) a na Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) [36].

Kontrola funkčnosti SZP (Health Check)

Členské státy dosáhly dohody nad kompromisním návrhem změn SZP dne 20. 11. 2008 a shodly se na sazbě povinné modulace stanovené na 10% od roku 2013,

vyločení zemědělských podniků s platbou od 100 000 € do 300 000 € z progresivní modulace, dodatečné progresivní modulaci u podniků s platbou nad 300 000 € ve výši 4%, míře financování modulovaných prostředků ze zdrojů EU, rozšíření podpory citlivých oblastí zemědělství, možnosti financování opatření v rámci programu rozvoje venkova z dodatečně modulovaných prostředků – jedná se o opatření související s přizpůsobením se na klimatickou změnu, obnovitelnými zdroji, managementem vodních zdrojů, biodiverzitou, sektorem mléka a inovativními přístupy.

V oblasti zemědělství byly v rámci kontroly funkčnosti SZP definovány nové výzvy pro zemědělství jako například řízení rizik, klimatická změna, biopaliva, voda, biologická rozmanitost, které byly podpořeny i v rámci Evropského plánu hospodářské obnovy schváleného v roce 2009 [31].

3.3.2 Česká republika a SZP

Za Společnou zemědělskou politiku je v České republice odpovědné Ministerstvo zemědělství. Rozdělování finančních prostředků provádí Státní zemědělský intervenční fond (dále jen SZIF). SZIF je pověřená platební agentura a její činnost spočívá ve vyplácení subvencí v oblasti zemědělství, která je financována z EU i ČR. SZIF vyplácí přímé zjednodušené platby na hektar obhospodařované plochy. Další významnou finanční podporu pro zemědělství představuje Program rozvoje venkova, který byl zahájen v roce 2007 nebo tržní opatření Společné organizace trhu, které se zabývá výkyvy poptávky a nabídky na trhu a zabezpečuje zemědělským podnikatelům větší jistotu a lepší stabilitu v podnikání [41].

SZIF administruje a kontroluje tyto platby:

- přímé platby (PP),
- Program rozvoje venkova (PRV) 2014-2020,
- Společná organizace trhu (SOT),
- OP Rybářství (OPR) 2014-2020,
- národní dotace,
- značky kvalitních potravin KLASA a Regionální potravina [41].

Společná zemědělská politika se začala týkat ČR v roce 2004 a její základní podmínky vycházeli ze smlouvy mezi ČR a EU podepsané v dubnu v roce 2003 v Aténách. Některá opatření byla průběžně zaváděna již před vstupem ČR do EU tak, aby korespondovala s pravidly a podmínkami vyplývajícími z přístupových smluv [31].

Již dubnu 2002 byl spuštěn Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova SAPARD (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development). Hlavním úkolem v oblasti zemědělství bylo posílit konkurenceschopnost prvovýroby a zpracovatelských odvětví, dosažení vysoké jakosti zemědělských a potravinářských výrobků, dokončení restrukturalizace zemědělských a zpracovatelských podniků a zavedení Acquis communautaire do praxe. Hlavními cíli pro oblast rozvoje venkova bylo zformovat podmínky pro rozvoj a obnovu vesnic a jejich infrastruktury, diversifikovat hospodářské činnosti využívající místní zdroje a uplatňovat metody udržitelného zemědělství směřující k ochraně životního prostředí [31].

3.3.3 Nová Společná zemědělská politika

Evropská komise zveřejnila oficiální verzi Sdělení k budoucí podobě Společné zemědělské politiky dne 18. 11. 2010. Nová SZP reaguje na budoucí problémy zemědělství a venkovské oblasti a stanovuje tyto hlavní cíle:

- životaschopná produkce potravin,
- udržitelné hospodaření s přírodními zdroji,
- opatření v oblasti klimatu a vyvážený územní rozvoj [36].

Společná zemědělská politika se stále člení na dva pilíře, přičemž první se zaměřuje na podporu zemědělství a druhý na podporu rozvoje venkova. Unie bude rozdělovat každému státu finanční prostředky na SPZ s hrubým roztríděním na obálky pro oba dva pilíře. Členové EU budou oprávněni dle vlastního uvážení přesouvat až 15% prostředků mezi pilíři a členové, jejichž platby se nachází pod hranicí 90% průměru EU, mohou do prvního pilíře přesunout až 25% finančních prostředků [37].

Z hlediska cílů přímých plateb reformované SZP se klade větší důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí zelené platby – greening a také na generační obměnu

na venkově prostřednictvím podpor pro mladé zemědělce. Současně SZP umožní členským státům EU větší rozsah rozhodování o alokaci finančních prostředků, včetně pohybu mezi pilíři pro přímé platby a program rozvoje venkova [37].

Co se týká nových prvků programového období 2014–2020, tak je užší provázanost II. pilíře SZP se strukturálními fondy v tzv. Společném strategickém rámci. Program rozvoje venkova bude dotován z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a také z národního rozpočtu. Rozpočet Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova ve výši 2,170 mld. € je doplněn o převod části rozpočtu z I. pilíře SZP – přímých plateb, a to ve výši cca 111 mil. €. To znamená, že spolu s národním spolufinancováním bude celkový rozpočet programu rozvoje venkova činit cca 3,042 mld. €. Přesto finanční prostředky nedosahují výše přerozdělených financí předchozího programového období. Celková suma financí pro celé finanční období 2014 až 2020 činí dohromady 362,787 mld. € a je rozdělena takto:

- 277,8 mld. € přímé platby a výdaje související s trhem v rámci prvního pilíře,
- 84,9 mld. € bude sloužit pro rozvoj venkova v rámci druhého pilíře SZP[37].

Zemím, které se nachází pod hranicí 90% průměru EU v platbách na hektar zemědělské půdy, se finance budou postupně rok za rokem zvyšovat, a to nejvýše o třetinu rozdílu současné platby od průměru EU. Naopak členům, kteří dosahují plateb nad 100% průměru EU, se budou platby snižovat, opět nejvýše o třetinu rozdílu. Rozdíly mezi státy se sníží, ale stále jsou v některých případech dost výrazné [37].

Řada členských zemí EU krátí velkým farmám přímé platby, naopak více podporuje menší sedláky, jedná se např. o Rakousko nebo Polsko. Česko o 5% krátí přímé platby nad limit 150 tis. €, tj. zhruba nad výměru 1150 hektarů. To je nezbytné minimum nařazené Evropskou komisí, malé farmy náš stát v těchto podporách nijak speciálně nezvýhodňuje. Tyto škrty nejsou pro dotčené střední a velké podniky příliš významné. Současná vláda přeje velkovýrobě i v nenárokových dotacích, vyplácených z takzvaného Programu rozvoje venkova (PRV). Limit na jeden projekt se zvýšil z původních 30 milionů na 150 milionů korun [5].

4 Charakteristika společnosti ZEAS Podorlicko, a.s.

Společnost ZEAS Podorlicko, a.s., se sídlem v Trnově, byla založena dne 23. 9. 1993 a hospodářská činnost byla zahájena v plném rozsahu 1. 1. 1994. Společnost hospodaří v podhůří Orlických hor na 27 katastrech na 4170 ha zemědělské půdy. Nadmořská výška obhospodařovaných pozemků se pohybuje v rozmezí 270–350 m.

4.1 Základní údaje společnosti

Obchodní jméno: ZEAS Podorlicko, a.s.

Právní forma: Akciová společnost

Rozhodující forma činnosti: Zemědělská výroba

Sídlo: Trnov 99, 517 33 Trnov, okres Rychnov nad Kněžnou

Počet akcionářů je poměrně stabilní, pohybuje se kolem 350. Předmětem podnikání je zemědělská výroba, výroba a oprava zemědělských strojů, zámečnictví, výroba výrobků z minerálních vláken a dřeva, silniční a motorová doprava a výroba krmných směsí. Nejvyšším orgánem je valná hromada, která volí představenstvo a dozorčí radu. Společnost hospodaří tzv. střediskovým systémem hospodaření. Společnost nemá žádnou organizační jednotku v zahraničí. Do roku 1993 šlo o podnikání družstevní, typické pro socialistickou éru, ke změně právní formy na akciovou společnost došlo kvůli zlepšení rozhodovacích pravomocí pro majoritní vlastníky.

Za rok 2015 společnost eviduje 100,65 přepočtených pracovníků, z toho 23,77 přepočtených THP pracovníků. Věková struktura technicko-hospodářských pracovníků i managementu je taková, že zhruba 70% pracovníků dosáhne do 10 let věku pro odchod do starobního důchodu. Zaměstnanci nemají vlastní odborovou organizaci. Společnost se v oblasti pracovně právních vztahů řídí zákoníkem práce, zákonem o mzdě a dalšími navazujícími zákony, směrnicemi a předpisy. Dále se řídí vyšší kolektivní smlouvou, kterou uzavřel Zemědělský svaz ČR s odborovým svazem pracovníků v zemědělství.

V oblasti životního prostředí se společnost v rámci možností chová maximálně ohleduplně. Každoročně modernizuje techniku a plánovitě investuje do technologického pokroku.

Základní kapitál 91 120 000 Kč je rozvržen na 6025 akcií, které vlastní 347 akcionářů. Jedná se o:

- 5962 akcií na jméno ve jmenovité hodnotě 10 000 Kč,
- 63 akcií na jméno ve jmenovité hodnotě 500 000 Kč.

Členové statutárních a dozorčích orgánů vlastní 1512 ks akcií.

ZEAS Podorlicko, a.s. má podstatný a rozhodující vliv v následujících jednotkách:

- DŽV Rychnov nad Kněžnou s podílem na základním kapitálu 52,7% (podíl na základním kapitálu v absolutním vyjádření 39 200 tis. Kč),
- Zemědělská spol. Černíkovice s podílem na základním kapitálu 93,67% (podíl na základním kapitálu v absolutním vyjádření 32 777,6 tis. Kč),
- VKS Trnov s.r.o. s podílem 100% na základním kapitálu (podíl na základním kapitálu v absolutním vyjádření 200 tis. Kč).

4.2 Oblasti podnikání

Rostlinná výroba

Z hlediska podmínek pro rostlinnou výrobu hospodaří akciová společnost v české křídové pánvi, konkrétně v orlicko-žďárské oblasti, na přibližně 4170 ha zemědělské půdy, z nichž orná půda činí 3650 ha. Zasaňuje do katastrů obcí Opočno, Semechnice, Trnov, Záhornice, Zádolí, Houdkovice, Byzhradec, Podbřezí, Bílý Újezd, Hroška, Ještětice, Solnice, Masty, Lhota u Dobrušky, Přepychy, Lično, Černíkovice, Domašín, Třebešov, Libel, Lipovka, Litohrady a Slemeno. Činnost podniku je zaměřená na pěstování krmných obilovin (ječmen, pšenice, kukuřice) pro výrobu krmných směsí, dále na výrobu statkových krmiv pro potřebu vlastní živočišné výroby a provoz vlastní bioplynové stanice (silážní kukuřice, vojtěšková, jetelová a travní senáž). V menší míře se zaměřuje na sladovnický ječmen, řepku ozimou a další speciální maloobjemové plodiny (kmín, len

potravinářský, ostropestřec, bob a jetel červený). Exportuje kmín a len do Německa a pšenice do Polska.

Struktura pěstovaných plodin v roce 2015 byla následující:

- obiloviny na výměře 1978 ha,
- řepka na výměře 443 ha,
- bob na výměře 127 ha,
- len na výměře 183 ha,
- kmín na výměře 104 ha,
- ostropestřec mariánský na výměře 55 ha,
- jetel na výměře 122 ha,
- inkarnát na výměře 26 ha,
- koriandr, fenykl a anýz na výměře 28 ha,
- kukuřice na výměře 483 ha,
- ostatní píce na výměře 620 ha.

Živočišná výroba

Na střediscích v Bílém Újezdě a Trnově je chováno celkem 550 dojnic holštýnského a českého strakatého plemene. Na obou střediscích jsou postupně nahrazovány dojnice českého strakatého skotu dojnicemi skotu černostrakatého holštýnského, které vynikají vysokou užitkovostí. Holštýnské plemeno bylo importováno z Dánska roku 1995. Společnost ročně dodává do mlékárny Bohemilk a.s. Opočno více jak 4, 5 mil. litrů mléka. Denně vyprodukuje v průměru 13 000 litrů kravského mléka. Plánem podniku je sjednotit chov dojnic na jedno středisko, čímž by se zvýšila produktivita práce, snížily náklady na jednotku produkce a mechanizací by se snížil podíl lidské práce na výrobě mléka.

Dříve v podniku fungoval chov prasat, který byl pro svou dlouholetou ztrátovost v roce 2011 zastaven. Chov prasat byl realizován na střediscích v Černíkovcích (s kapacitou 600 ks) a v Hrošce (kapacita 100 ks).

Výroba krmných směsí

Společnost vyrábí krmné směsi pro zvířata již více jak 20 let. Předmětem výroby jsou kompletní krmiva a doplňkové krmné směsi v sypké formě pro hospodářská zvířata. Hlavním zdrojem bílkovin je sojový a řepkový extrahovaný šrot. Technologie výroby je řízena pomocí výpočetní techniky a příslušné komponenty jsou dávkovány dle optimalizovaných receptur, které jsou předem konzultovány se zákazníky.

Bioplynová stanice

Slouží k účinnému ekologickému zpracování statkových exkrementů a fytomasy při produkci elektrické energie a tepla. Biomasa je zpracovávána kvašením, vzniklý meziprodukt bioplynové stanice pohání kogenerační jednotky. Prokvašená hmota (digestát) je použita jako nezávadné, hodnotné hnojivo. Bioplynová stanice se nachází v obci Černíkovice a má výkon 1000 kW.

Hydroponie

Agrofol jsou výrobky z minerální vlny světové jakosti ISOVER. Jsou určeny pro pěstování okurek, rajčat a květů nebo pro vytváření ozelenění a zelených střeš. Společnost se hydroponií zabývala přes 20 let, avšak k 31. 12. 2015 bylo středisko zrušeno. Výroba nebyla plně automatizovaná, kvůli vysokému podílu manuální práce nebyla cenově konkurenceschopná.

Mechanizace

V oblasti mechanizace se podnik snaží v rámci možností modernizovat. To s sebou přináší náklady v řádu milionů korun a nutnost neustálé odborné přípravy personálu, neboť náročnost obsluhy stoupá. O pořízení konkrétního stroje rozhoduje hlavně vzájemný poměr hledisek ceny, výkonu a využití. Ve vozovém parku jsou často zastoupeny výrobky firmy John Deere – traktory, pásové traktory, samojízdné postřikovače, nebo firmy Claas sklizeň píce a obilovin. Podnik disponuje moderní mechanizací pro celý cyklus rostlinné výroby – přípravu půdy, setí, chemickou ochranu, hnojení průmyslovými i organickými hnojivy, sklizeň i mulčování. V areálu podniku je postaráno i o odpovídající servis a údržbu pořízené techniky.

4.3 Konkurenční výhody

Velkou konkurenční výhodou podniku ZEAS Podorlicko, a.s. je, že funguje z významné části jako cyklus, produkce nebo odpad jednoho střediska slouží jako surovina pro další navazující využití. Konkrétně podnik provozuje rostlinnou výrobu, ta se na výsledku hospodaření podílí průměrně 80%. Produkci rostlinné výroby podnik použije pro prodej, výrobu krmných směsí, sadbu a k zpracování v bioplynové stanici. Zhruba 80% produkce výroby krmných směsí je prodáno cizím odběratelům, zbytek je použit pro vlastní živočišnou výrobu, což průměrně pokryje 89% její krmivové základny. Tím vzniká úspora nákladů na vstupech do živočišné výroby. Živočišná výroba (v tuto chvíli pouze chov skotu na výrobu mléka a plemenný materiál) má statkové hospodářství, jedním z výstupů je hnojivo pro obohacování půdy biologickým materiálem. Jako další biologické hnojivo je využíván drůbeží trus, který produkuje DŽV Rychnov nad Kněžnou, ve kterém je ZEAS Podorlicko majoritním vlastníkem, z tohoto spřízněného podniku je využívána i prasečí kejda pro zpracování v bioplynové stanici. Živočišná výroba zajišťuje bioplynové stanici zdroje pro zpracování po celý rok. Pro živočišnou výrobu si podnik sám odchovává jalovice, čímž dochází k úspoře nákladů. Bioplynová stanice slouží k účinnému ekologickému zpracování statkových exkrementů a fytomasy. Vyprodukovaná elektrická energie je prodávána ČEZ, a.s. Veškerou výrobu se společnost snaží uskutečňovat s maximální ohleduplností k životnímu prostředí. Do strojního vybavení podnik každoročně investuje a snaží se modernizovat výrobu (šetrnější stroje k půdě, životnímu prostředí, automatizované stroje apod.).

Další konkurenční výhodou je velikost podniku (hospodaří na 4170 ha) a diverzifikace jeho výroby. To je důležité zvláště z hlediska mléčné produkce, výkyvy výkupních cen mléka nepředstavují pro ZEAS Podorlicko, a.s. tak fatální hrozbu, jako pro menší podniky nebo podniky, zabývající se čistě živočišnou výrobou.

4.4 Vnější okolí podniku

Konkurence

Z hlediska regionálních konkurence je největším konkurentem podniku ZEAS Podorlicko, a.s. je společnost ZEMSPOL, a.s. Tato společnost hospodaří na ploše 2 100 ha a zaměřuje se především na rostlinnou výrobu, živočišnou výrobu a provoz bioplynové stanice. Dalším konkurentem je společnost ZEA Rychnovsko, a.s., která obhospodařuje 2 320 ha v rychnovském regionu a podniká v rostlinné výrobě a živočišnou výrobu zaměřuje na produkci mléka a chov prasat. A podnik MEFAS, s.r.o., který svou výrobu soustředí pouze na živočišnou výrobu, konkrétně na prodej jatečného dobytka a plemenného materiálu. S ohledem na národní konkurenci se jedná o koncern Agrofert.

Podnik je vystaven konkurenci blízké průmyslové zóny Kvasiny (Škoda Auto, a.s. a řada dodavatelů), která je velmi atraktivní pro nabízené nadprůměrné mzdy v regionu a vystavuje podnik ZEAS Podorlicko, a.s. riziku odlivu kvalifikovaných pracovníků.

Odběratelé

Mezi významné odběratele se řadí mlékárna Bohemilk, a.s., která prostřednictvím mlékárenského odbytového družstva ročně odebírá zhruba 4,5 mil. litrů mléka z živočišné výroby podniku. Mimo mléčnou produkci exportuje prostřednictvím obchodních mezičlánků býčky holštýnského plemene a červenostrakatého plemene v období mléčné výživy do Nizozemí, Španělska a Itálie. Jalovice českého strakatého skotu a černostrakatého holštýnského skotu prodává na základě poptávky v ČR, a exportuje do zemí EU Turecka, Bosny a Hercegoviny, Kazachstánu, Kosova a Černé Hory. Exportuje kmín a len do Německa a pšenice do Polska. Bez smluvních vztahů prodává sladovnický ječmen do různých pivovarů (např. Radegast, Velkopopovický pivovar) a 80% krmných směsí průběžně distribuuje drobným zemědělcům. A podle stanovené ceny dotačních pravidel dodává elektřinu z bioplynové stanice společnosti ČEZ, a.s.

Dodavatelé

Společnost ZEAS Podorlicko, a.s. je v mnoha směrech soběstačná vzhledem ke své konkurenční výhodě, avšak nakupuje minerální složky do krmných směsí od firmy Sano a

Terko. Potřebná hnojiva jsou vybírána podle aktuální ceny. Z hlediska údržby strojů, využívá pouze servisní služby, které podniku poskytuje společnost AGROTIP-Široký s.r.o.

Společnost nemá žádné dlouhodobé smlouvy s dodavateli, většinou smlouvy uzavírá na jeden rok.

5 Analýza dosažených výsledků

5.1 Analýza poměrových ukazatelů

Finanční analýza společnosti ZEAS Podorlicko, a.s. byla provedena za období 2005–2015 a byla vypracována pomocí metody poměrových ukazatelů, do které byly zahrnuty ukazatele rentability, likvidity, aktivity a zadluženosti. Pro jejich výpočet byly použity podkladové údaje z účetních výkazů (rozhvahy a výkazu zisku a ztrát) a údaje z výsledků hospodaření společnosti.

5.1.1 Rentabilita

Ukazatele rentability neboli výnosnosti podniku vyjadřují schopnost podniku dosahovat zisku a přitom zhodnocovat investovaný kapitál. Pro podnik ZEAS Podorlicko, a.s. byla vypočítána rentabilita aktiv (ROA), rentabilita vlastního kapitálu (ROE) a rentabilita tržeb (ROS). Vývoj ukazatelů je zaznamenán v tabulce č. 3.

Tabulka 3: Ukazatele rentability v letech 2005-2015 v %

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rentabilita											
ROA	9,12	7,20	10,68	5,39	1,92	4,75	6,89	11,54	10,46	10,81	7,76
ROE	11,83	9,24	13,26	5,81	1,66	4,60	7,77	11,82	10,56	10,49	7,25
ROS	10,81	10,09	15,26	6,17	2,46	6,76	12,57	16,04	17,03	19,77	14,47

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní výpočty

Rentabilita aktiv (ROA)

Ukazatel hodnotí výnosnost celkového vloženého kapitálu a je použitelný pro měření souhrnné efektivnosti. U hodnoceného podniku dosáhl kladných hodnot po celé sledované období, z čehož vyplývá, že podnik dosahoval zisku. Rentabilita aktiv vykázala velmi kolísavý charakter, který je zachycen na grafu č. 1, byla značně ovlivněna kolísavým průběhem EBITu a rostoucím trendem aktiv. Nejvyšší hodnoty ROA bylo dosaženo v roce 2012, konkrétně 11,54%. Takto dobrý výsledek lze přisuzovat mimořádnému zisku v rostlinné výrobě, který se zvýšil oproti roku 2011 téměř trojnásobně, jednalo se o nejlepší

výsledek rostlinné výroby za posledních 19 let. Také živočišná výroba s produkcí krmných směsí vykázala v roce 2012 zlepšení a dosáhla po 5 letech zisku, což je přisuzováno především ukončením ztrátového chovu prasat a výkrmu býků v roce předešlém. Svou roli na pozitivním výsledku sehrála také bioplynová stanice, která byla v tomto roce uvedena do provozu a začala podniku plnit očekávání. Naopak nejhoršího výsledku bylo dosaženo v roce 2009, a to 1,92%. Rostlinná výroba vykázala nejslabší výsledky od začátku sledovaného období, byla negativně ovlivněna navýšením nákladů na jednotku produkce a výrazným propadem výkupních cen. Stejně tak čísla za živočišnou výrobu byla nejhorší v historii společnosti. Negativní dopad špatných výsledků rostlinné a živočišné výroby na rentabilitu v tomto roce mírně ztlumila výborná čísla za přidruženou výrobu (hydroponie, dřevovýroba).

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)

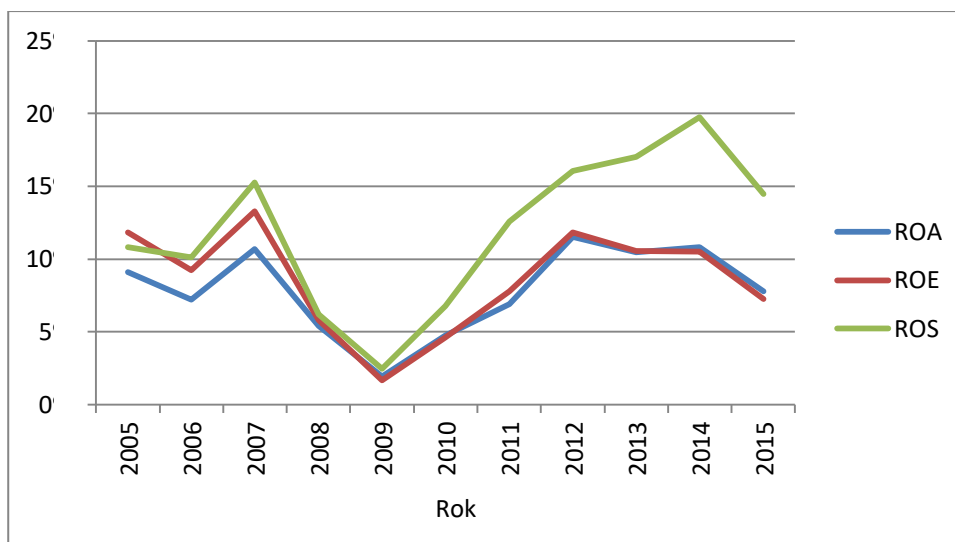
Ukazatel vyjadřuje efektivnost reprodukce kapitálu vloženého jeho akcionáři či vlastníky do podniku. Tento ukazatel vykázal za sledované období kladné výsledky, avšak velmi kolísavý charakter, který je popsán grafem č. 1. Nejlepšího výsledku, konkrétně 11,83%, bylo dosaženo v roce 2005, což lze vysvětlit nejnižší hodnotou vlastního kapitálu za sledované období a zároveň podprůměrným ziskem v tomto roce. Vysoce kladně lze hodnotit výsledek ROE v roce 2012, kdy podnik naopak vykázal nadprůměrné hodnoty zisku a vlastní kapitál byl na nejvyšší úrovni od roku 2005. Nejhorších výsledků bylo dosaženo v roce 2009 (1,66%), kdy zisk podniku klesl oproti roku předchozímu o více než 70%, šlo o celkově nejslabší výsledek jak v rostlinné, tak v živočišné výrobě, což se odrazilo na rekordně slabé hodnotě ukazatele ROE.

Rentabilita tržeb (ROS)

Ukazatel vyjadřuje čistý zisk vztažený k tržbám. Informuje o schopnosti podniku přetvářet výrobky na hotové peníze. Celkově za sledované období vykázal kladné hodnoty, z čehož vyplývá, že podnik tvořil zisk. Za sledované období bylo nejvyšší návratnosti tržeb dosaženo v roce 2014 (19,77%) – podnik z 1 Kč tržeb vytvořil 0,19 Kč zisku, vykázal nejvyšší zisk a 4. nejvyšší hodnotu tržeb. Dopad na rentabilitu tržeb měl především nejlepší výsledek živočišné výroby v historii společnosti, dále nadprůměrný zisk v rostlinné výrobě i přes mírný pokles výkupních cen. Živočišná výroba v roce 2014

dosáhla vysokého zisku především díky zvýšení užitečnosti dojníc, snížení nákladů na výrobu mléka, výraznému zvýšení výkupní ceny mléka a zvýšení dotací na litr mléka. Svůj vliv na výborný výsledek měla i čísla za bioplynovou stanicí, ta tím splnila očekávání řídicích pracovníků. Na druhou stranu nejhorších hodnot ukazatele ROS bylo dosaženo opět (jako u ROA i ROE) v roce 2009. Výkupní ceny rostlinné výroby klesly oproti roku 2008 o třetinu, výkupní ceny mléka o 29% na litr mléka, klesly i výkupní ceny prasat. Podniku to způsobilo ztrátu téměř 24% na litr mléka, u prasat ve výkrmu 9% na kilogram vykrmeného prasete. Z hlediska výroby krmných směsí poklesla produkce v důsledku snižování stavu zvířat, což se na tomto ukazateli také mírně projevilo.

Graf 1: Vývoj ukazatelů rentability v letech 2005-2015 v %

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

Graf č. 1 zobrazuje vývoj ukazatelů rentability podniku ZEAS Podorlicko, a.s. za sledované období 2005–2015. Z tohoto grafu je patrné, že všechny zkoumané druhy rentability měly podobný kolísavý průběh. Od roku 2007 do 2009 se začal projevovat pokles způsobený ekonomickou a hospodářskou krizí na minimum v roce 2009. Od roku 2010 došlo k prudkému růstu všech ukazatelů rentability, kdy v roce 2014 dosáhly svého maxima, následuje mírný pokles v roce 2015.

5.1.2 Likvidita

Likviditou je nazývána schopnost podniku dostát svým závazkům včas a získat dostatek finančních prostředků na realizaci potřebných plateb. Pro finanční analýzu podniku ZEAS Podorlicko, a.s. byla vypočítána běžná, pohotová a hotovostní likvidita. V tabulce č. 4 je zachycen vývoj jednotlivých stupňů likvidity.

Tabulka 4: Ukazatele likvidity v letech 2005-2015

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Likvidita											
Běžná	7,60	7,11	4,81	8,18	6,46	6,17	3,73	5,31	5,46	7,39	9,51
Pohotová	2,78	2,79	1,92	3,26	2,27	2,62	1,39	2,28	2,57	3,21	4,44
Hotovostní	0,97	0,32	0,81	0,71	1,12	1,35	0,52	1,08	1,25	1,71	2,53

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní výpočty

Běžná likvidita

Ukazatel je měřítkem budoucí solventnosti podniku, jeho hodnoty by se měly pohybovat v intervalu 1,6–2,5. Podnik ZEAS Podorlicko, a.s. po celé sledované období toto doporučení výrazně překračoval. Z výpočtů plyne, že podnik je schopen dostát všem svým krátkodobým závazkům. Nejvyšších hodnot ukazatele dosáhl v roce 2015 (9,51), což bylo zapříčiněno poměrně nízkou hodnotou krátkodobých závazků a naopak vysokou hodnotou zásob, krátkodobého finančního majetku a krátkodobých pohledávek oproti předchozím obdobím. Okolnost, že podnik část své produkce zpracovává, ho nutí držet zásoby na poměrně vysoké úrovni. Jinými slovy podnik rostlinnou produkci prodává průběžně po celý rok a sklízí pouze několikrát za rok, a tím vznikají velmi vysoké zásoby výrobků, nedokončené výroby a materiálu. Zároveň musí držet zásobu krmiv pro vlastní živočišnou výrobu. Nejnižší hodnoty běžné likvidity bylo dosaženo v roce 2011 (3,73), což lze odůvodnit nejvyšší hodnotou krátkodobých závazků za celé sledované období, souvisejících s výstavbou bioplynové stanice, ta začala v plném rozsahu fungovat v roce 2012.

Pohotov likvidita

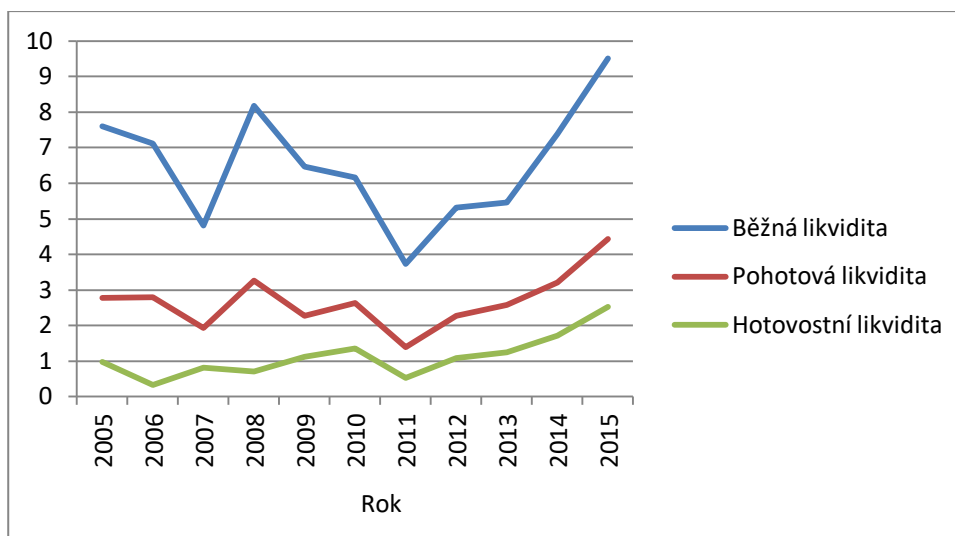
Ukazatel oproti likviditě bžn nezahrnuje do svého výpočtu zásoby, jelikož zásoby jsou složkou oběžných aktiv nejhre pemnitelnou na peněžní prostředky. Doporučované hodnoty ukazatele jsou vtší než 1. Pro zkouman podnik byly hodnoty v celém sledovanm období vyší než doporučované. Pro akcionre n vhodn vázat pil mnoho aktiv ve formě pohotových prostředků, protože přinášejí minimln úrok. Naopak tyto vykzan hodnoty jsou velmi przniv pro věřitele. Poslední dva roky pozorování byly zaznamenány pil vysok hodnoty pohotov likvidity, zapricinn zejména vysokou hotovostí na účtech u bank, kde měl naprklad v roce 2015 podnik zůstatek více jak 50 mil. Kč, což je o 20% více než roce předchozím. Nejnížší hodnoty pohotov likvidity bylo dosaženo v roce 2011, konkrtn 1,39, což bylo způsobeno vrazn zvyenou hodnotou krátkodobých závazků a na druh straně nížší hodnotou krátkodobého finančního majetku oproti roku předchozímu. V roce 2011 podnik investoval do výstavby bioplynov stanice 76 mil Kč a 12,6 mil. Kč do strojního vybaven společnosti.

Hotovostní likvidita

Ukazatel vyjadruje okamžitou schopnost podniku uhradit své krtkodob závazky pomocí peněž v hotovosti a na účtech bank. Doporuvan hodnota se pohybuje v rozmezí 0,2–1,1. Z výsledků společnosti ZEAS Podorlicko, a.s. je patrn, že podnik po cel sledovanm období disponuje dostatečnou likvidnst a hodnoty hotovostní likvidity byly vždy více než dostačující, s maximem v roce 2015 a minimem v roce 2006, kdy bylo proinvestováno 37 mil. Kč do staveb a strojního vybaven a díky tomu poklesl krtkodob finanční majetek meziron o 61%. Z jednotlivých řádných rozvah společnosti bylo zjištěno, že krtkodob finanční majetek dosahoval prmrn za sledovanm období 25,6 mil. Kč. Společnost byla prmrn schopna uhradit 138% svých krátkodobých závazků pomocí finanční hotovosti a zůstatků na účtech bank.

Graf č. 2 znzornuje kolísavý vývoj zkoumaných druhů likvidity v období let 2005 až 2015. Nejv položkou oběžných aktiv jsou po celé období zásoby, konkrtn v podobě výrobků a nedokonen výroby. Celkov lze podnik hodnotit jako velmi solventní, pro akcionre by vsak bylo vhodnej investovat pro zvyen zisku pomocí výnosů nebo úroků.

Graf 2: Vývoj ukazatelů likvidity v letech 2005-2015

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní výpočty

5.1.3 Zadluženost

Zadluženost vyjadřuje skutečnost, že podnik využívá k financování svých aktiv cizí kapitál. Využívání cizího kapitálu je levnější než vlastní kapitál, proto by neměla zadluženost dosahovat příliš nízkých hodnot, ale příliš vysoké hodnoty jsou rizikové. Ve finanční analýze podniku ZEAS Podorlicko, a.s. byly vypočteny ukazatele celkové zadluženosti, koeficientu zadluženosti, koeficientu samofinancování a ukazatele úrokového krytí. V tabulce č. 5 je zachycen vývoj jednotlivých ukazatelů zadluženosti za období 2005–2015.

Tabulka 5: Ukazatele zadluženosti v letech 2005-2015

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ukazatel											
Celková zadluženost (%)	35,15	35,05	34,04	33,75	31,86	27,63	35,51	27,63	25,15	20,93	17,79
Koeficient zadluženosti (%)	54,21	53,99	51,61	50,95	46,78	38,20	55,09	38,21	33,61	26,46	21,63
Koeficient samofinancování (%)	64,85	64,92	65,96	66,25	68,11	72,32	64,45	72,31	74,83	79,07	82,21
Úrokové krytí	12,99	12,98	17,85	7,02	2,96	7,39	9,97	11,76	14,80	19,43	18,26

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní výpočty

Celková zadluženost

Ukazatel věřitelského rizika, jak je někdy celková zadluženost nazývána, vyjadřuje z jaké části je podnik financován cizím kapitálem. Doporučená hodnota se pohybuje mezi 30–60 procenty. Pro zkoumanou společnost ukazatel vykázal klesající průběh s výrazným maximem v roce 2011, kdy se podnik rozšiřoval o bioplynovou stanici, do které investoval 76 mil. Kč. Od roku 2005 do roku 2009 se celková zadluženost pohybovala na dolní hranici doporučené hodnoty. V roce 2010 a letech 2012–2015 se celková zadluženost pohybovala pod hranicí doporučených hodnot s minimem v roce 2015. Průměrně se celková zadluženost pohybuje okolo 29%. Podnik v posledních letech využívá ve velké míře vlastní kapitál, který je pro něj dražší než kapitál cizí, což pro podnik není výhodné. Tento vývoj ukazatele je dobrým signálem pro potenciální věřitele.

Koeficient zadluženosti

Koeficient zadluženosti, někdy také nazývaný zadluženost vlastního kapitálu, odhaluje riziko ztrát podniku v případě bankrotu. Jeho doporučená hodnota je do 70%. Pro sledovaný subjekt se po celé období ukazatel pohyboval výrazně pod doporučenou hranicí a jeho průběh měl klesající charakter, tudíž se podíl cizího kapitálu snižuje. Průměrně se ukazatel pohyboval na úrovni 43%, což bylo způsobeno velkým podílem volného vlastního kapitálu, který by podnik mohl investovat s úrokovým výnosem. Nejvyšší míry zadluženosti podnik ZEAS Podorlicko, a.s. dosáhl v roce 2011, a to 55%, pravděpodobně vlivem rozšiřování výroby o bioplynovou stanici, jak již bylo zmíněno. Naopak nejnižší hodnoty tohoto ukazatele byly vykázány v roce 2015. To lze vysvětlit maximální výší vlastního kapitálu v roce 2015 a naopak minimální hodnotou cizích zdrojů v tomto roce.

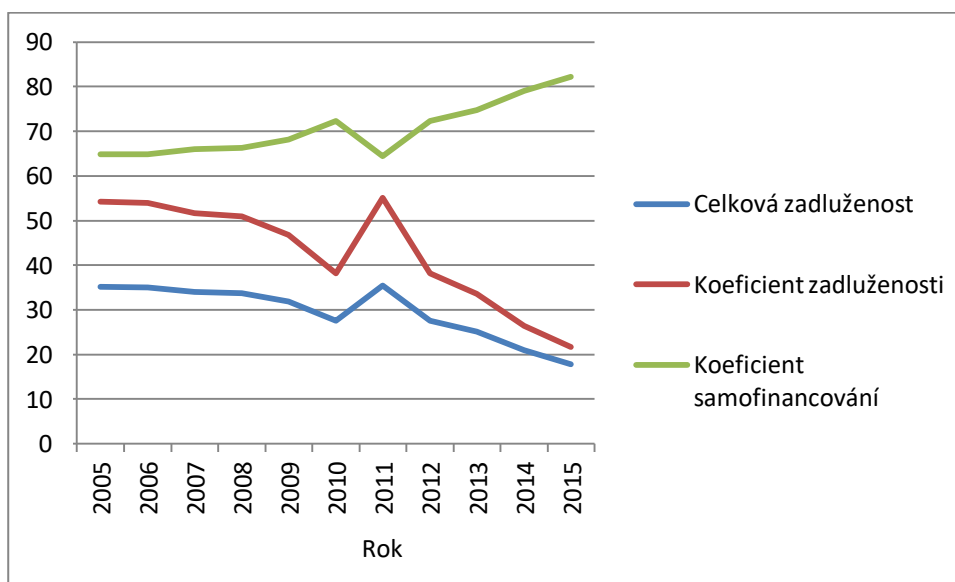
Koeficient samofinancování

Ukazatel je doplňkem celkové zadluženosti do 1 (respektive do 100%) a vyjadřuje nezávislost vlastního kapitálu. Vývoj ukazatele samofinancování v podniku ZEAS Podorlicko, a.s. byl s výjimkou v roce 2011 rostoucí a koeficient dosahoval velmi vysokých hodnot, maxima dosáhl v roce 2015 (82%). Nejnižší hodnoty v roce 2011 (64%)

měly na svědomí vysoké investice do bioplynové stanice a mechanizace. Z analýzy vyplývá, že podnik by mohl i využívat svůj majetek efektivněji.

Graf č. 3 zachycuje vývoj výše uvedených ukazatelů podniku ZEAS Podorlicko, a.s. za období 2005–2015. Všechny vybrané ukazatele zadluženosti vykázaly příznivé hodnoty z hlediska solventnosti podniku, ale z hlediska cíle maximalizace zisku by podnik měl více využívat cizí kapitál, který je levnější než financování vlastním kapitálem.

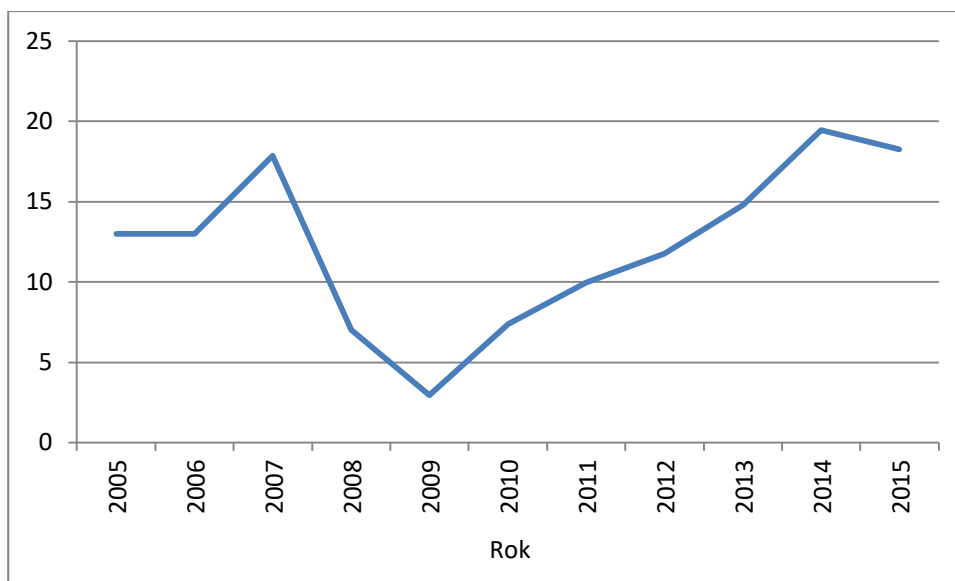
Graf 3: Vývoj ukazatelů zadluženosti v letech 2005-2015 v %

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

Ukazatel úrokového krytí, znázorněný na grafu č. 4, vyjadřuje, kolikrát celkový zisk pokryje celkové úrokové platby. Jako doporučené jsou uváděny hodnoty ukazatele větší než 5, což sledovaný podnik splnil ve sledovaných letech 2005–2015 s jedinou výjimkou. V roce 2009 lze hodnotu pouhých 2,96 vysvětlit nejnižším ziskem v rostlinné i živočišné výrobě za sledované období, položka nákladových úroků vykázala v tomto roce hodnotu průměrnou. Nejlepšího výsledku bylo dosaženo v roce 2014 (19,43), kdy zisk dosáhl nejvyšších hodnot v historii společnosti, svou zásluhu na tomto výsledku měla zisková živočišná výroba a zastavení výroby v již nekonkurenceschopném středisku přidružené výroby. Celkově byl podnik schopen dostát svým závazkům z úroků po celé sledované období. Ukazatel měl velmi kolísavý průběh.

Graf 4: Vývoj ukazatele úrokového krytí v letech 2005-2015

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

5.1.4 Aktivita

Ukazatele aktivity informují o tom, jak efektivně podnik hospodaří se svými aktivy. Cílem je co nejvíce zkrátit dobu trvání jedné obrátky a zároveň zvýšit počet obrátek, z čehož plyne maximalizovat obrátky a minimalizovat dobu obratu. Tabulka č. 6 obsahuje vypočtené ukazatele aktivity podniku ZEAS Podorlicko, a.s. za období 2005–2015, byl vypočten ukazatel obratu celkových aktiv, doba obratu zásob a doba obratu pohledávek.

Tabulka 6: Ukazatele aktivity v letech 2005-2015

Aktivita Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Obrat celkových aktiv	0,71	0,59	0,57	0,62	0,46	0,49	0,40	0,53	0,46	0,42	0,41
Doba obratu zásob	143,1	164,3	160,7	142,1	201,1	162,9	183,9	132,4	143,3	179,0	180,9
Doba obratu pohledávek	53,78	93,86	62,03	73,72	54,92	58,36	68,74	52,62	66,11	64,56	67,86

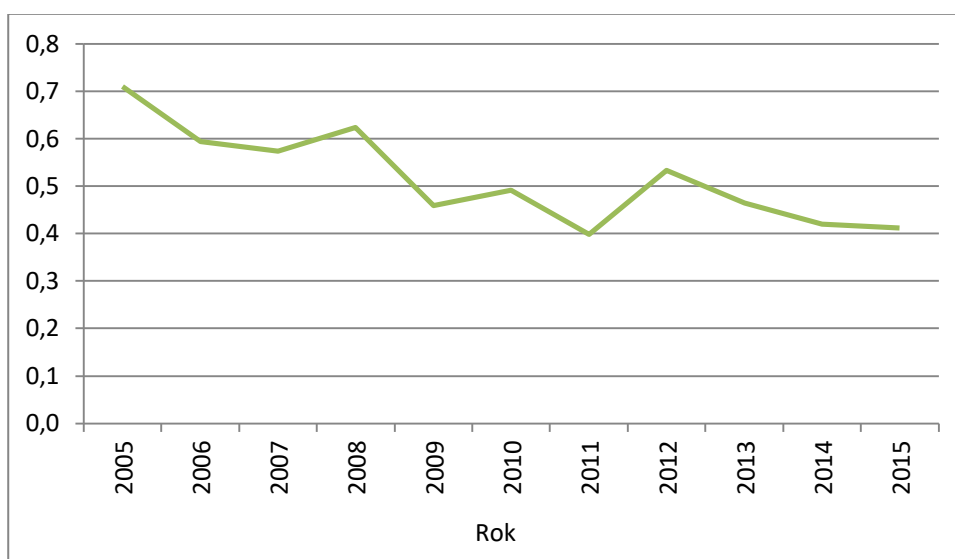
Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní výpočty

Obrat celkových aktiv

Ukazatel měří efektivnost využití aktiv a vyjadřuje, kolik Kč tržeb připadá na 1 Kč aktiv podniku. Doporučená hodnota by se měla pohybovat minimálně v intervalu (1; 1,5) a měla by být co nejvyšší. Z grafu č. 5 je zřejmé, že se v podniku ZEAS Podorlicko, a.s. za

celé sledované období ukazatel obratu celkových aktiv pohyboval výrazně pod doporučovanou hranicí, což znamená, že podnik využívá svůj majetek neefektivně. Při kolísavém průběhu měly hodnoty ukazatele převážně klesající charakter. Nejefektivněji byla aktiva využita v roce 2005, kdy se v podniku obrátila 0,71krát. Naopak nejhorší výsledek byl zaznamenán v roce 2011, kdy se celková aktiva obrátila pouze 0,41krát. Číslo zároveň ukazuje, kolik Kč tržeb bylo vyprodukováno na 1 Kč aktiv. Průběh ukazatele, znázorněný grafem č. 5, lze zdůvodnit prudkým nárůstem aktiv (o 46%) a zároveň pouze mírným nárůstem provozních tržeb (o 6%) od roku 2005 do 2015.

Graf 5: Vývoj ukazatele obratu celkových aktiv v letech 2005-2015

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

Doba obratu zásob

Ukazatel vyjadřuje, za kolik dní se zásoby přemění v ostatní formy majetku, tato doba by měla být co nejkratší. Průměrně trvala doba obratu zásob 163 dní, to znamená 2,2krát v rámci roku. Nejhorší výsledek byl zaznamenán v roce 2009, konkrétně 201 dní. Tento výsledek byl zapříčiněn velmi nízkou hodnotou tržeb, které klesly z důvodu snížení výkupních cen v rostlinné výrobě na 65% oproti roku předchozímu, propadem výkupní ceny mléka na 71% ve srovnání s rokem 2008 a snížením výroby krmných směsí na 70% oproti roku 2006 v důsledku snižování stavu zvířat. Naopak nejpriznivější hodnoty bylo dosaženo v roce 2012 (132 dní), díky výraznému nárůstu tržeb, mimořádně příznivému

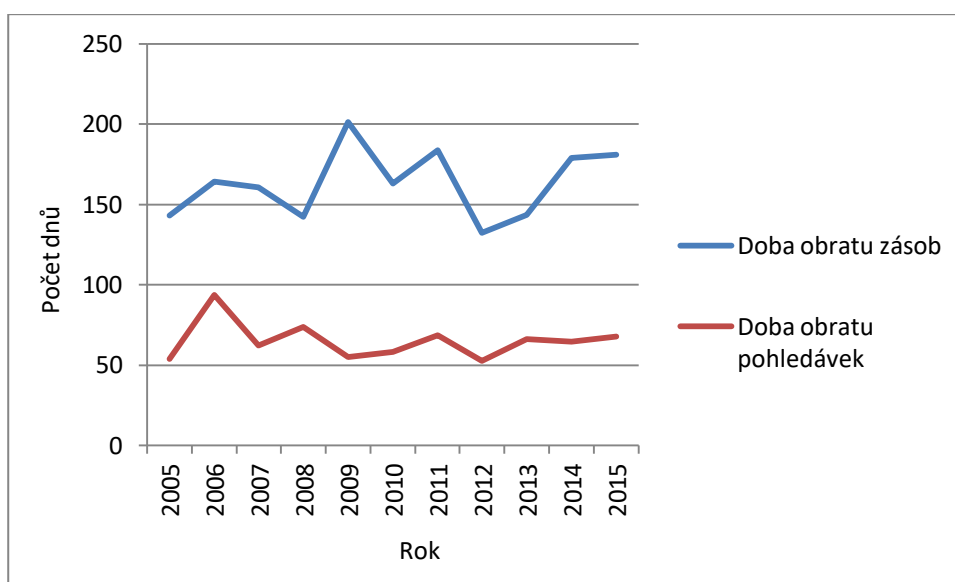
roku 2011 pro rostlinnou výrobu a zároveň zvýšení výkupních cen o 29%. Vysoké hodnoty doby obratu zásob jsou podmíněny typickými znaky zemědělského podniku, tj. nedokončenou výrobou a zvířaty, která se řadí do zásob.

Doba splatnosti pohledávek

Finanční prostředky sledované společnosti jsou průměrně za sledované období vázány v pohledávkách 65 dní. Ukazatel vykázal kolísavý charakter. Průměr zkresluje velmi vysoká hodnota v roce 2006, téměř 94 dní, což je oproti druhému nejhoršímu roku 2008 o 20 dní více. Nejkratší doba obratu pohledávek byla zaznamenána v roce 2012, necelých 53 dní. Za celé sledované období se vypočtené hodnoty ukazatele pohybovaly výrazně nad doporučovými hodnotami, ale protože se jedná o středně velký podnik s relativně nízkou zadlužeností vlastního kapitálu, neměla by mu delší doba splatnosti pohledávek způsobit finanční problémy.

Vývoj výše uvedených ukazatelů aktivity pro podnik ZEAS Podorlicko, a.s. za období 2005–2015 je znázorněn na grafu č. 6.

Graf 6: Vývoj vybraných ukazatelů doby obratovosti v letech 2005-2015

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

5.2 Modely pro určení finanční stability podniku

5.2.1 Altmanovo Z-skóre

Výpočet Altmanova Z-skóre pro podnik s neobchodovatelnými akcemi na kapitálovém trhu:

$$Z = 0,717 \cdot X_1 + 0,847 \cdot X_2 + 3,107 \cdot X_3 + 0,42 \cdot X_4 + 0,998 \cdot X_5$$

Ukazatelé: X_1 = čistý pracovní kapitál / aktiva

X_2 = nerozdělený zisk minulých let / aktiva

X_3 = EBIT / aktiva

X_4 = vlastní kapitál / cizí zdroje

X_5 = tržby / aktiva

Pásma: ŠZ = šedá zóna

FP = pásmo finanční prosperity

B = pásmo bankrotu

Tabulka 7: Altmanovo Z-skóre pro podnik ZEAS Podorlicko, a.s.

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ukazatel											
X_1	0,39	0,38	0,34	0,36	0,34	0,33	0,24	0,28	0,29	0,32	0,35
X_2	0,10	0,15	0,19	0,26	0,29	0,31	0,29	0,32	0,37	0,41	0,50
X_3	0,09	0,07	0,11	0,05	0,02	0,05	0,07	0,12	0,10	0,11	0,08
X_4	1,84	1,85	1,94	1,96	2,14	2,62	1,82	2,62	2,98	3,78	4,62
X_5	0,71	0,59	0,57	0,62	0,46	0,49	0,40	0,53	0,46	0,42	0,41
Z	2,13	2,00	2,12	2,09	1,91	2,24	1,79	2,46	2,56	2,92	3,26
Pásmo	ŠZ	ŠZ	ŠZ	ŠZ	ŠZ	ŠZ	ŠZ	ŠZ	ŠZ	FP	FP

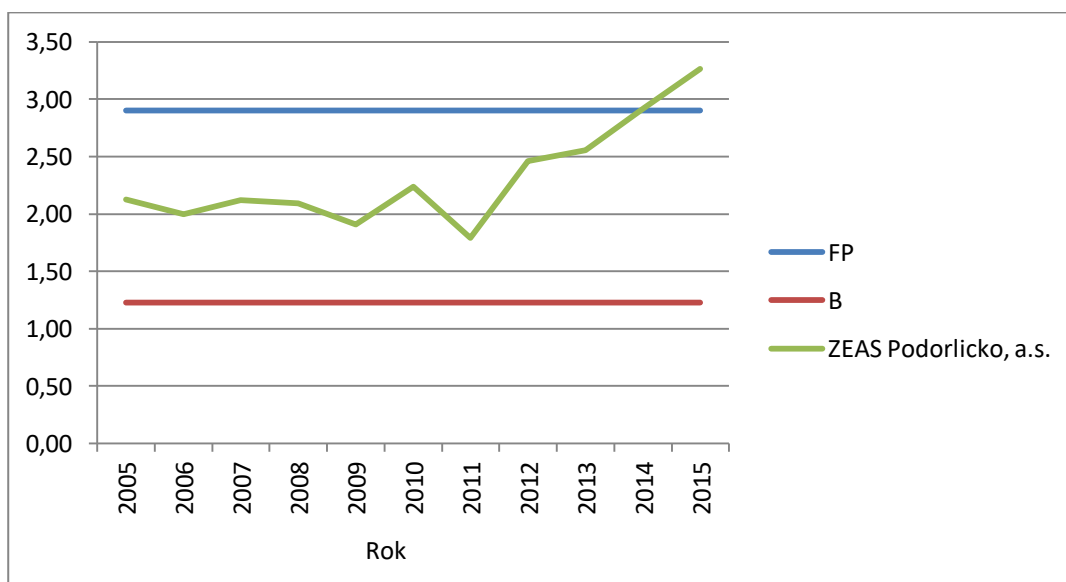
Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní výpočty

Z tabulky č. 7 lze odvodit, že v posledních letech si podnik vedl velmi dobře, nacházel se v zóně finanční prosperity. Od roku 2005–2013 se podnik pohyboval v šedé zóně, v posledních dvou letech se posunul do pásma finanční prosperity.

Vývoj finanční stability je přehledně zachycen na grafu č. 7, kde jsou vidět značné výkyvy dosaženého skóre. Výkyvy v daných letech lze logicky vysvětlit. V roce 2005 hodnotu skóre vylepšil prodej 50% akcií Agropodniku Orlice, a.s. se ziskem 5 mil. Kč

(více než pětina celkového zisku); v roce 2006 prodej zbylých 50% akcií Agropodniku Orlice, a.s. se ziskem 7 mil. Kč (více než třetina celkového zisku); v roce 2007 zvýšení výkupních cen v rostlinné výrobě; v roce 2008 v první polovině mimořádně vysoké výkupní ceny, velmi dobrý výnos obilovin, píce a také 2,2 mil. Kč získaných z restrukturalizační platby na cukrovku. V roce 2009 skóre zhoršil výrazný propad výkupních cen na 65% a zvýšené náklady na jednotku produkce. Následně v roce 2010 nastal mírný zlom, kdy se podnik dostal do rostoucí fáze vývoje, a to kvůli zrušení dlouhodobě ztrátového chovu prasat. Ztrátovost chovu prasat a celkové prudké snížení výkupních cen se projevilo v roce 2009 na ukazateli X₅, kdy podnik vykázal velmi nízké tržby. V roce 2011 nastal pokles z důvodu investice do bioplynové stanice a do strojního vybavení. V roce 2012 vykázal podnik výborné výsledky hospodaření oproti rokům předchozím, a to díky mimořádným výnosům v rostlinné výrobě v roce předchozím. Od roku 2013 se podniku daří, je trvale v pásmu finanční prosperity, což je zapříčiněno hlavně začlením bioplynové stanice, obměnou stáda dojnic, zvýšenou užitkovostí a snížením nákladů na jednotku produkce.

Graf 7: Altmanovo Z-Skóre pro podnik ZEAS Podorlicko, a.s.

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

5.2.2 Kralickův Quick test

Kralickův Quick test vyhodnotil podnik ZEAS Podorlicko, a.s. jako bonitní po celé sledované období 2005–2015. Ukazatele R1–R3 nabývaly po celé sledového období maximálního bodového hodnocení. Ukazatel R4, rentabilita aktiv, měl kolísavý průběh a vykazoval nízké bodové hodnocení. Celkové bodové hodnocení je zaznamenáno v tabulce č. 8.

Tabulka 8: Kralickův Quick test pro ZEAS Podorlicko, a.s.

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ukazatel											
R1	0,65	0,65	0,66	0,66	0,68	0,72	0,64	0,72	0,75	0,79	0,82
R2	1,65	2,24	1,60	2,31	2,70	1,43	2,81	1,31	1,06	0,75	0,55
R3	0,19	0,20	0,27	0,16	0,14	0,20	0,28	0,30	0,35	0,40	0,33
R4	0,09	0,07	0,11	0,05	0,02	0,05	0,07	0,12	0,10	0,11	0,08
R1 – body	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
R2 – body	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
R3 – body	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
R4 – body	2	1	2	1	1	1	1	3	2	2	2
R(průměr)	3,5	3,25	3,5	3,25	3,25	3,25	3,25	3,75	3,5	3,5	3,5
Hodnocení	BP	BP	BP	BP	BP	BP	BP	BP	BP	BP	BP

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní výpočty

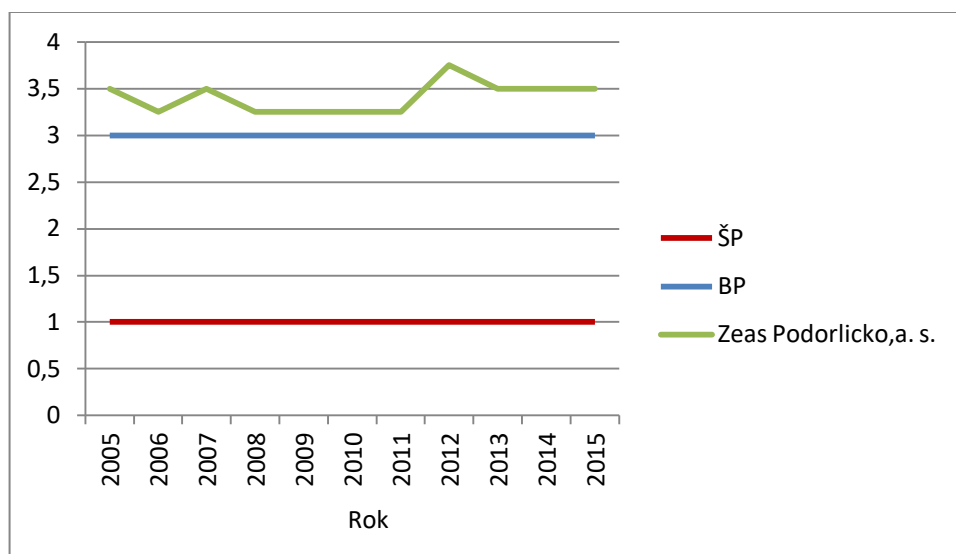
Ukazatelé: R1 = koeficient samofinancování
R2 = doba splácení dluhů z cash-flow
R3 = cash-flow v procentech tržeb
R4 = rentabilita aktiv

Hodnocení: BP = bonitní podnik (průměrné skóre R ukazatelů 3 a více)
ŠP = špatný podnik (průměrné skóre R ukazatelů 1 a méně)

Z hlediska stability podniku, kterou definují ukazatele R1 a R2, vykázal podnik výborné výsledky v celém sledovaném období. Naopak při zaměření na výkonnost pomocí ukazatelů R3 a R4, bylo zjištěno, že ukazatel R4 dosahoval velmi nízkého bodového hodnocení po celé sledované období. Největší výkyv ukazatele rentability aktiv byl zaznamenán v roce 2009, což bylo zapříčiněno celosvětovou ekonomickou krizí, která se projevila také na ukazatelích R2 a R3, důsledkem krize pro podnik bylo, že rostlinná i živočišná výroba v roce 2009 dosáhla nejhorších výrobních i ekonomických výsledků.

Graf č. 8 vypovídá o bonitě podniku ZEAS Podorlicko, a.s. za sledované období 2005–2015 a na grafu jsou znázorněny hranice bonity a špatné situace podniku. Sledovaný podnik znázorňuje zelená křivka, která se po celé sledované období pohybuje výrazně nad stanovenou hranicí bonity.

Graf 8: Kralickův Quicktest pro ZEAS Podorlicko, a.s.

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

5.3 Statistická analýza vybraných ekonomických ukazatelů

Statistická analýza diplomové práce se skládá z analýzy časové řady výnosů, nákladů, tržeb, hospodářského výsledku (EAT), přijatých dotací a přímých plateb společnosti ZEAS Podorlicko, a.s. za sledované období 2005–2015.

5.3.1 Vývoj časové řady celkových výnosů

Tabulka 9: Elementární charakteristiky celkových výnosů v letech 2005–2015

Rok	y_t (tis. Kč)	Δ_t (tis. Kč)	$\Delta^{(2)}_t$ (tis. Kč)	k'_t	k'_t (%)	k_0 (%)
2005	246 953					
2006	229 411	-17 542		0,93	92,90	92,90
2007	241 631	12 220	29 762	1,05	105,33	97,84
2008	257 489	15 858	3 638	1,07	106,56	104,27
2009	198 992	-58 497	-74 355	0,77	77,28	80,58
2010	190 233	-8 759	49 738	0,96	95,60	77,03
2011	208 422	18 189	26 948	1,10	109,56	84,40
2012	261 499	53 077	34 888	1,25	125,47	105,89
2013	279 877	18 378	-34 699	1,07	107,03	113,33
2014	288 709	8 832	-9 546	1,03	103,16	116,91
2015	269 021	-19 688	-28 520	0,93	93,18	108,94
Průměr	242 931	2 207	-238	1,01	100,86	

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní výpočty

Tabulka č. 9 obsahuje vývoj jednotlivých elementárních charakteristik celkových výnosů vybraného podniku, které se pohybovaly v intervalu (190 233; 288 709) tis. Kč. Intervalového minima dosáhly v roce 2010, což znamenalo meziroční pokles na 95,6%, proti bazickému roku 2005 dokonce na 77,03%. V absolutním vyjádření šlo o snížení o 8 759 tis. Kč, což dle druhé diference znamenalo zrychlení o 49 738 tis. Kč oproti roku 2009. V první řadě se na tomto minimu výnosů podílela velká ztráta v živočišné výrobě, dalšími negativními vlivy byly změna struktury osevních ploch v rostlinné výrobě, špatné výnosy řepky, píce, hrachu a dalších plodin vyjma obilovin. U výroby mléka se jednalo o ztrátu na litru téměř 16% a na kilogramu vykrmeného prasete dokonce o ztrátu 27%. V roce 2010 byla v záporných číslech i přidružená výroba hydroponie. Následně od roku 2011 výnosy podniku stoupaly až do roku 2014, kdy dosáhly svého intervalového maxima.

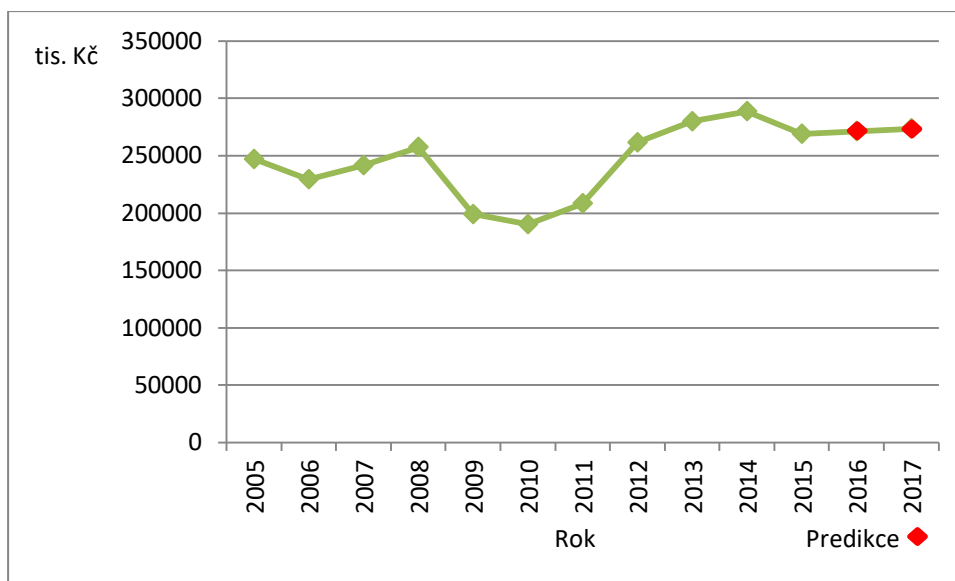
Pro podnik to znamenalo meziroční růst 8 832 tis Kč, dle druhé diference zpomalení o 9 546 tis Kč oproti roku 2013. Maximum v roce 2014 lze vysvětlit nadprůměrným výnosem většiny plodin v rostlinné výrobě, živočišná výroba se na tomto výsledku podílela zejména vysokou užitkovostí dojníc, vysokou výkupní cenou mléka a vyššími dotacemi na litr mléka.

Největšího poklesu výnosů z hlediska meziročních změn bylo dosaženo v roce 2009, kdy v absolutním vyjádření klesl objem výnosů o 58 497 tis. Kč, což byl v relativním vyjádření pád na 77,28% hodnoty roku 2008. Tento rapidní propad byl zapříčiněn třetinovým poklesem v rostlinné výrobě, v živočišné výrobě o 29% na litr mléka, pokles výkupních cen oproti roku 2008 byl i u prasat ve výkrmu. Naopak k největšímu nárůstu výnosů došlo v roce 2012, v absolutním vyjádření o 53 007 tis. Kč oproti roku 2011, v relativním vyjádření růst na 125,47 % oproti roku 2011. V roce 2012 se zvýšily výnosy u kukuřice, kmínu a jetelového semene, zároveň vzrostly výkupní ceny v rostlinné výrobě o 29 % oproti roku 2011, v živočišné výrobě výrazně stoupla užitkovost dojníc díky obměně stáda českého strakatého skotu za skot černostrakatý holštýnský.

V roce 2015 nastalo snížení celkových výnosů na 93,18% v meziročním porovnání, z hlediska porovnání se základním obdobím se jednalo o nárůst na 108,94%. V absolutním vyjádření byl zaznamenán pokles o 19 688 tis. Kč, což způsobilo dle druhé diference zpomalení o 28 520 tis. Kč. V rostlinné výrobě výnosy stouply ve srovnání s rokem předchozím pouze u kmínu, lnu a řepky, u ostatních plodin výnosy klesly, zejména u píce, kde byl zaznamenán pokles o 30%. Tento rok na výnosech projevil zejména klimatický faktor – sucho ve vegetačním období, protože náklady na ha byly přibližně na stejné úrovni jako v roce předchozím. Výnosy živočišné výroby byly výrazně ovlivněny snížením výkupní ceny mléka o 15%.

Graf č. 9 znázorňuje vývoj celkových výnosů podniku ZEAS Podorlicko, a.s. za sledované období 2005–2015. Celkové výnosy vykázaly kolísavý charakter s maximem v roce 2014 a minimem v roce 2010. Průměrně bylo dosaženo absolutního zvýšení výnosů o 2 207 tis. Kč. Z hlediska průměrného koeficientu růstu se jednalo o růst o 0,9%.

Graf 9: Vývoj celkových výnosů s predikcí na roky 2016, 2017

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

Pro predikci celkových výnosů byl proveden výběr vhodné trendové funkce, což je zaznamenáno v tabulce č. 10, ve které jsou dále uvedeny jednotlivé indexy determinace, které vypovídají o vhodnosti použité funkce. Jedná se o polynomičnou trendovou funkci ve tvaru:

$$y' = 266\,577,4 - 18\,629,7 \cdot t + 1\,915,9 \cdot t^2.$$

Bylo zjištěno, že čas ovlivňuje celkové výnosy pouze ze 48,54% a vnější faktory na tento ukazatel působí z 51,46%. P-hodnota při zvolené hladině významnosti $\alpha = 0,05$ musí vykázat nižší hodnotu než 0,05, což nebylo v analýze celkových výnosů splněno, z čehož plyne, že funkce jako celek je statisticky neprůkazná. Z tohoto důvodu je v grafu č. 9 znázorněna predikce na následující dva roky s využitím průměrného tempa růstu.

Tabulka 10: Tvary jednotlivých trendových funkcí pro celkové výnosy

Trendová funkce	Tvar trendové funkce	I^2
Lineární	$y' = 216\,764 + 4\,361,1 \cdot t$	0,1938
Exponenciální	$y' = 217\,532 \cdot e^{0,017 \cdot t}$	0,1624
Polygonální	$y' = 266\,577,4 - 18\,629,7 \cdot t + 1\,915,9 \cdot t^2$	0,4854
Logaritmická	$y' = 224\,343 + 11\,682 \cdot \log t$	0,0702
Mocninná	$y' = 225\,094 \cdot t^{0,0425}$	0,0514

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní výpočty

Tabulka č. 11 obsahuje bodové předpovědi celkových výnosů zemědělského podniku na rok 2016 a 2017 s využitím průměrného tempa růstu.

Tabulka 11: Predikce celkových výnosů na rok 2016 a 2017 v tis. Kč

Rok	Bodová předpověď
2016	271 335
2017	273 668

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní výpočty

5.3.2 Vývoj časové řady celkových nákladů

Tabulka 12: Elementární charakteristiky celkových nákladů v letech 2005–2015

Rok	y_t (tis. Kč)	Δ_t (tis. Kč)	$\Delta^{(2)}_t$ (tis. Kč)	k'_t	k'_t (%)	k_0 (%)
2005	226 605					
2006	211 749	-14 856		0,93	93,44	93,44
2007	212 739	990	15 846	1,00	100,47	93,88
2008	244 314	31 575	30 585	1,15	114,84	107,81
2009	195 127	-49 187	-80 762	0,80	79,87	86,11
2010	179 857	-15 270	33 917	0,92	92,17	79,37
2011	188 406	8 549	23 819	1,05	104,75	83,14
2012	225 705	37 299	28 750	1,20	119,80	99,60
2013	244 643	18 938	-18 361	1,08	108,39	107,96
2014	249 494	4 851	-14 087	1,02	101,98	110,10
2015	239 966	-9 528	-14 379	0,96	96,18	105,90
Průměry	219 873	1 336	592	1,01	100,57	

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní výpočty

Tabulka č. 12 zachycuje vývoj jednotlivých elementárních charakteristik celkových nákladů zemědělského podniku. Celkové náklady se pohybovaly v intervalu (179 857; 249 494) tis. Kč. Nejnižších intervalových nákladů bylo dosaženo v roce 2010, což představuje meziroční pokles na 92,12 % a pokles oproti základnímu období 2005 na 79,37%. V absolutním vyjádření se jednalo o snížení o 15 270 tis. Kč, což pomocí druhé absolutní difference znamenalo zrychlení o 33 9177 tis. Kč oproti roku 2009. Tato nejnižší hodnota nákladů byla zapříčiněna snížením externích nákladů, úsporou nákladů na osiva a hnojiva a snížením celkových nákladů na ha sklizňové plochy v rostlinné výrobě. Z hlediska živočišné výroby se náklady zvýšily, proti předchozímu roku se ale rapidně snížily stavy zvířat, v roce 2010 bylo rozhodnuto o ukončení chovu prasat z důvodu vysoké ztrátovosti. Od roku 2011 náklady podniku stoupaly až do roku 2014, kdy dosáhly

svého intervalového maxima Kč. Pro podnik to znamenalo absolutní meziroční růst 4 851 tis Kč, což pomocí druhé difference bylo zpomalení o 14 807 tis Kč oproti roku 2013. Nejvyšší náklady v roce 2014 je možné vysvětlit zvýšením externích nákladů, nákladů na hnojiva, pachtovného, zvýšením nákladů na jednotku plochy. Celkově jsou náklady na výrobu v rostlinné výrobě na 142% oproti roku 2013. V živočišné výrobě nastal opačný trend, náklady na litr mléka se podařilo snížit téměř o 11% a současně užitkovost dojnic dosáhla svého maxima.

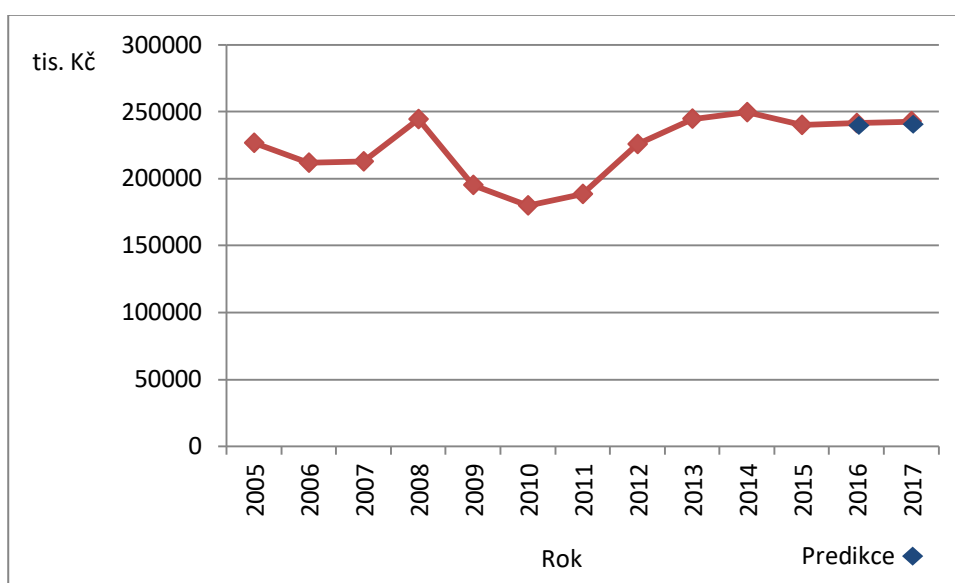
Největšího snížení nákladů z hlediska meziročních změn bylo dosaženo v roce 2009, kdy v absolutním vyjádření klesl objem nákladů o 49 187 tis. Kč. V relativním vyjádření šlo o snížení na 79,87% oproti roku 2008, který byl negativně ovlivněn vysokými externími náklady v rostlinné výrobě, vysokou ztrátou chovu prasat a zvýšením cen jaderných krmiv. Snížení nákladů v roce 2009 bylo zapříčiněno snížením nákladů na chemikálie, pohonné hmoty a nákladů na produkci řepky oproti roku 2008. V živočišné výrobě náklady meziročně poklesly na 84%, to částečně zapříčinil pokles nákladů na krmivo z důvodu snížení cen obilovin. Podařilo se snížit náklady na litr mléka o 20% a na kg prasete dokonce o 19%. Svůj podíl na tomto výsledku mělo také uzavření vazné stáje v Podbřezí v roce 2008, ta snižovala podniku celkovou užitkovost dojnic. Naopak k největšímu meziročnímu nárůstu nákladů došlo v roce 2012, v absolutním vyjádření o 37 299 tis. Kč oproti roku 2011, v relativním vyjádření šlo o růst na 119,80% oproti roku 2011. V roce 2012 se zvýšily náklady na jednotku produkce u obilovin, řepky, hořčice, bobu a lnu. Výsledek je též ovlivněn změnou struktury osevních ploch, byly sníženy plochy obilovin a zároveň navýšeny plochy silážní kukuřice, která je využívána v bioplynové stanici. Živočišná výroba zaznamenala pokles nákladů na litr mléka o 9%. Rapidně se zvýšily nákladové úroky, konkrétně o 48,6% z důvodu výstavby bioplynové stanice v roce předchozím.

V posledním roce pozorování byl zaznamenán pokles celkových nákladů na 95,18% v porovnání s rokem předchozím, z hlediska srovnání se základním obdobím se jednalo naopak o nárůst celkových nákladů o 5,9%. V rostlinné výrobě se snížily náklady na jednotku produkce o 1% ve srovnání s rokem 2014, produkce poklesla, snížily se dotace, podařilo se snížit spotřebu nafty na ha o 14 litrů. V živočišné výrobě, kde nastala

výrazná změna z hlediska zrušení mléčných kvót, výrazně poklesly výkupní ceny, a to 18% na litr mléka. Podniku se podařilo snížit náklady na litr mléka o 2,5%, čímž se společně se zvýšením dotací podařilo ztrátu částečně eliminovat.

Graf č. 10 znázorňuje vývoj celkových nákladů podniku ZEAS Podorlicko, a.s. za sledované období 2005–2015 s predikcí na roky 2016, 2017. Celkové náklady vykázaly kolísavý charakter s maximem v roce 2014 a minimem v roce 2010. Průměrně bylo dosaženo absolutního zvýšení nákladů o 1336 tis. Kč. Z hlediska průměrného koeficientu růstu, který byl použit pro predikci, se jednalo o růst o 0,6%.

Graf 10: Vývoj celkových nákladů s predikcí na roky 2016, 2017

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

Pomocí statistického softwaru Statistica 12 byla nalezena nejvhodnější trendová funkce celkových nákladů, a to polynomická, která má tvar:

$$y' = 242\,690 - 14\,866,4 \cdot t + 1\,443,1 \cdot t^2.$$

Výběr vhodné trendové funkce znázorňuje tabulka č. 13, ve které jsou dále uvedeny jednotlivé indexy determinace, které vypovídají o vhodnosti použité funkce. Bylo zjištěno, že čas ovlivňuje celkové náklady pouze ze 41,54% a vnější faktory na tento ukazatel působí z 58,46%. P-hodnota při zvolené hladině významnosti $\alpha = 0,05$ musí vykazat nižší hodnotu než 0,05, což nebylo v analýze celkových výnosů splněno, z čehož plyne, že

funkce jako celek je statisticky neprůkazná. Proto je v grafu č. 10 znázorněna predikce na následující dva roky s využitím průměrného tempa růstu.

Tabulka 13: Tvary jednotlivých trendových funkcí pro celkové náklady

Trendová funkce	Tvar trendové funkce	I ²
Lineární	$y' = 205\,170 + 2\,450,5 \cdot t$	0,1121
Exponenciální	$y' = 205\,120 \cdot e^{0,0106 \cdot t}$	0,0967
Polygonální	$y' = 242\,690 - 14\,866,4 \cdot t + 1\,443,1 \cdot t^2$	0,4154
Logaritmická	$y' = 211\,106 + 5\,510 \cdot \log t$	0,0286
Mocninná	$y' = 211\,154 \cdot t^{0,0218}$	0,0206

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní výpočty

Tabulka č. 14 obsahuje bodové předpovědi celkových nákladů zemědělského podniku na rok 2016 a 2017 s využitím průměrného tempa růstu.

Tabulka 14: Predikce celkových nákladů na rok 2016 a 2017 v tis Kč

Rok	Bodová předpověď
2016	241 334
2017	242 709

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní výpočty

5.3.3 Vývoj časové řady zisku po zdanění (EAT)

Tabulka 15: Elementární charakteristiky zisku po zdanění v letech 2005–2015

Rok	y_t (tis. Kč)	Δ_t (tis. Kč)	$\Delta^{(2)}_t$ (tis. Kč)	k'_t	k'_t (%)	k_0 (%)
2005	20 348					
2006	17 662	-2 686		0,87	86,80	86,80
2007	28 892	11 230	13 916	1,64	163,58	141,99
2008	13 175	-15 717	-26 947	0,46	45,60	64,75
2009	3 865	-9 310	6 407	0,29	29,34	18,99
2010	11 116	7 251	16 561	2,88	287,61	54,63
2011	20 016	8 900	1 649	1,80	180,06	98,37
2012	35 794	15 778	6 878	1,79	178,83	175,91
2013	35 234	-560	-16 338	0,98	98,44	173,16
2014	39 215	3 981	4 541	1,11	111,30	192,72
2015	29 055	-10 160	-14 141	0,74	74,09	142,79
Průměr	23125	871	-830	1,04	103,64	

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní výpočty

Tabulka č. 15 zaznamenává vývoj jednotlivých elementárních charakteristik výsledků hospodaření vybraného zemědělského podniku, konkrétně se jedná o zisk po zdanění (EAT). Zisk po zdanění vykázal vysokou variabilitu a jeho hodnoty se za sledované období pohybovaly v intervalu {3 865; 39 055} tis. Kč. Nejhoršího intervalového zisku bylo dosaženo v roce 2009, jednalo se o neuvěřitelný pokles na 29,34% v meziročním porovnání a snížení oproti základnímu období 2005 na 18,99%. V absolutním vyjádření se jednalo o snížení o 9 310 tis. Kč, což pomocí druhé absolutní diference znamenalo zrychlení o 6 407 tis. Kč oproti roku 2008. Takto podprůměrný EAT byl zapříčiněn v rostlinné výrobě poklesem výkupních cen na 29% oproti roku 2008 a navýšením nákladů na jednotku produkce. Živočišná výroba se na takto nízkém výsledku hospodaření podílela ztrátou cca 8 mil. Kč, která byla zapříčiněna poklesem dotací, snížením výkupních cen o 29% Kč na litr mléka, což mělo dopad do zisku téměř 9 mil. Kč. Naopak nejlepší intervalový výsledek byl zaznamenán v roce 2014, konkrétně 39 055 tis. Kč, výsledek hospodaření vzrostl na 111,3% v meziročním porovnání a oproti základnímu období 2005 se zvýšil na 192,72%. V absolutním vyjádření se jednalo o nárůst o 3 981 tis. Kč a druhá absolutní diference vykazovala zrychlení o 4 531 tis. Kč. V tomto roce se jednalo o jeden z nejlepších hospodářských výsledků v rostlinné výrobě za celou historii společnosti, v živočišné výrobě dokonce o výsledek vůbec nejlepší. Tento mimořádný zisk lze zdůvodnit v rostlinné výrobě zvýšením dotací, nárůstem produkce, který byl ovlivněn především mimořádným výnosem obilovin a nadprůměrnými výnosy většiny ostatních plodin. Živočišná výroba se na tomto výsledku podílela současným zvýšením užitkovosti dojnic, snížením nákladů na výrobu mléka, zvýšením výkupních cen mléka a vzrostly i dotace. Dále bylo uzavřeno středisko přidružené výroby, ta byla v posledních letech ztrátová. Dobrého zisku po zdanění dosáhla bioplynová stanice.

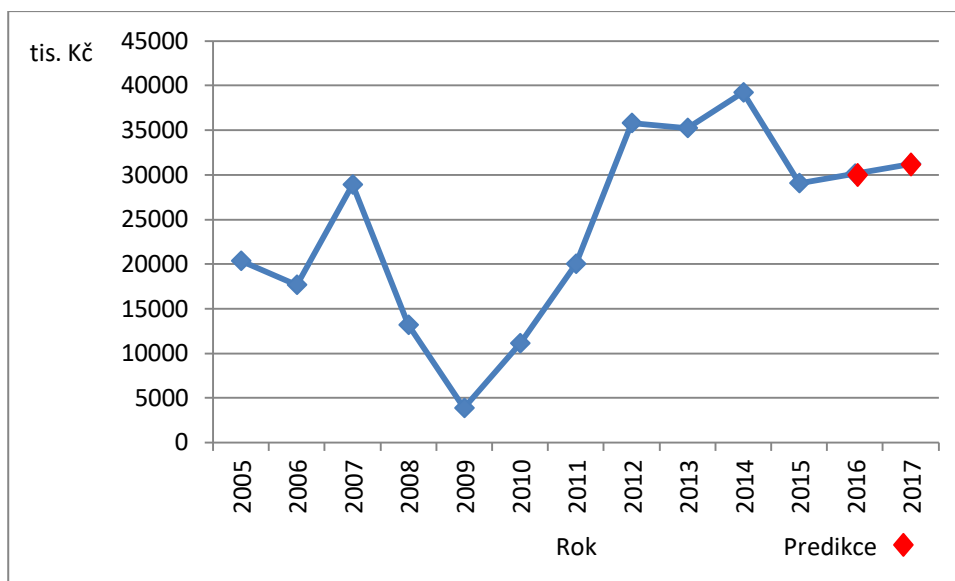
Z hlediska EAT bylo základní období 2005 ovlivněno prodejem 50 % akcií Agropodniku Orlice, a.s. se ziskem 5 mil. Kč, což se podílelo na hospodářském výsledku 22,4 % a v roce 2006 bylo prodáno zbylých 50% akcií Agropodniku Orlice, a.s. se ziskem 7 mil. Kč, což se projevilo na hospodářském výsledku 35,8 %. Pokud by podnik neprodal tyto akcie, zisk po zdanění by byl v těchto letech velmi podprůměrný. V roce 2006, byl zaznamenán meziroční pokles zisku na 86,8%, v absolutním vyjádření pokles o 2 686 tis.

Kč, tento rok byl velmi klimaticky nepříznivý v celé Evropě, což se projevilo na výsledku rostlinné výroby, ale byly zvýšeny dotace a výkupní ceny, což dopad relativně ztlumilo. V živočišné výrobě došlo ke ztrátě, kterou tvořil hlavně chov skotu, chov prasat vykázal pouze symbolickou ztrátu. Nejprudší meziroční růst zisku po zdanění byl zaznamenán v roce 2010, kdy v relativním vyjádření vzrostl o 287,61%, v absolutním vyjádření o 7 251 tis. Kč oproti roku 2009, avšak oproti základnímu období se jednalo o snížení na 54,63 %, což bylo zapříčiněno výrazným výkyvem v roce předchozím. V rostlinné výrobě byla tato změna vyvolána zvýšením výkupních cen o 10% oproti roku předchozímu, celkové náklady na jednotku plochu se snížily a výsledek byl ovlivněn změnou struktury osevních ploch. Živočišná výroba ovlivnila tento výsledek spíše negativně, a to ztrátou na litru mléka o 16%, ztrátou na kilogram prasete ve výkrmu dokonce o 27%. V tomto roce bylo rozhodnuto o ukončení chovu prasat z důvodu vysoké ztrátovosti. Z důvodu snižování stavu zvířat poklesla výroba krmných směsí, a to o 6% oproti předchozímu roku.

V roce 2015 nastal razantní pokles zisku po zdanění na 74,09% oproti roku 2014, ale v porovnání se základním obdobím se jednalo o výrazný nárůst zisku na 142,72%. V absolutním vyjádření byl zaznamenán pokles o 10 160 tis. Kč. Tento meziroční pokles lze vysvětlit poklesem dotací i poklesem produkce v rostlinné výrobě. Živočišná výroba vykázala také ztrátu, ale proti minulosti pouze symbolickou. Oproti roku 2014 se prudce snížily výkupní ceny mléka o 18%, podařilo se snížit náklady na litr mléka o 2,5%, zvýšit užitkovost dojníc a získané dotace byly vyšší o 135%. Stát se snažil zvýšením dotací na litr mléka eliminovat vliv poklesu výkupních cen, způsobeného zrušením mléčných kvót v roce 2015.

Graf č. 11 znázorňuje vývoj zisku po zdanění podniku ZEAS Podorlicko, a.s. za sledované období 2005–2015 s predikcí na roky 2016, 2017. EAT vykázal kolísavý charakter s maximem v roce 2014 a minimem v roce 2009. Průměrně bylo dosaženo absolutního zvýšení zisku o 871 tis. Kč. Průměrně (dle koeficientu růstu) bylo dosaženo růstu 3,6%.

Graf 11: Vývoj zisku po zdanění s predikcí na roky 2016, 2017

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

Pomocí statistického softwaru Statistica 12 byla vyhledána nejvhodnější trendová funkce výsledku hospodaření, a to polynomičká, která má tvar:

$$y' = 23\,730,38 - 3\,659,76 \cdot t + 464,19 \cdot t^2.$$

Výběr vhodné trendové funkce zachycuje tabulka č. 16, ve které jsou dále uvedeny jednotlivé indexy determinace, které vypovídají o vhodnosti použité funkce. Bylo zjištěno, že čas ovlivňuje výsledek hospodaření pouze ze 45,25% a vnější faktory na tento ukazatel působí z 54,75%. P-hodnota při zvolené hladině významnosti $\alpha = 0,05$ musí vykazat nižší hodnotu než 0,05, což nebylo v analýze výsledku hospodaření splněno, z čehož plyne, že funkce jako celek je statisticky neprůkazná. Proto je v grafu č. 11 znázorněna predikce na následující dva roky s využitím průměrného tempa růstu.

Tabulka 16: Tvary jednotlivých trendových funkcí pro zisk po zdanění (EAT)

Trendová funkce	Tvar trendové funkce	I ²
Lineární	$y' = 11\,661 + 1\,910,6 \cdot t$	0,3099
Exponenciální	$y' = 11892 \cdot e^{0,0837 \cdot t}$	0,1669
Polygonální	$y' = 23\,730,38 - 3\,659,76 \cdot t + 464,19 \cdot t^2$	0,4525
Logaritmická	$y' = 13\,262 + 6\,198,6 \cdot \log t$	0,1646
Mocninná	$y' = 13\,742 \cdot t^{0,2249}$	0,0608

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní výpočty

Tabulka č. 17 obsahuje bodové předpovědi zisku po zdanění zemědělského podniku na rok 2016 a 2017 s využitím průměrného tempa růstu.

Tabulka 17: Predikce zisku po zdanění na rok 2016 a 2017 v tis. Kč

Rok	Bodová předpověď
2016	30 113
2017	31 209

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní výpočty

5.3.4 Vývoj časové řady dotací

Podstatným přínosem z hlediska Společné zemědělské politiky bylo zavedení přímých plateb, které jsou vázány na výrobní faktory, nikoli na produkci. Přímé platby měly pozitivní vliv na výnosnost podniků, ale zároveň vzhledem k jejich cílení na jednotku plochy i negativní dopad na živočišnou výrobu, zejména na chov prasat v ČR, kde jsou zemědělci z hlediska směřování národních dotací oproti zahraniční konkurenci znevýhodněni. Ve sledovaném podniku byl chov prasat zrušen v roce 2011. Šlo z finančního hlediska o velmi dobré rozhodnutí, které ztlumilo podnikovou ztrátu v živočišné výrobě.

Tabulka 18: Elementární charakteristikycelkových dotací v letech 2005–2015

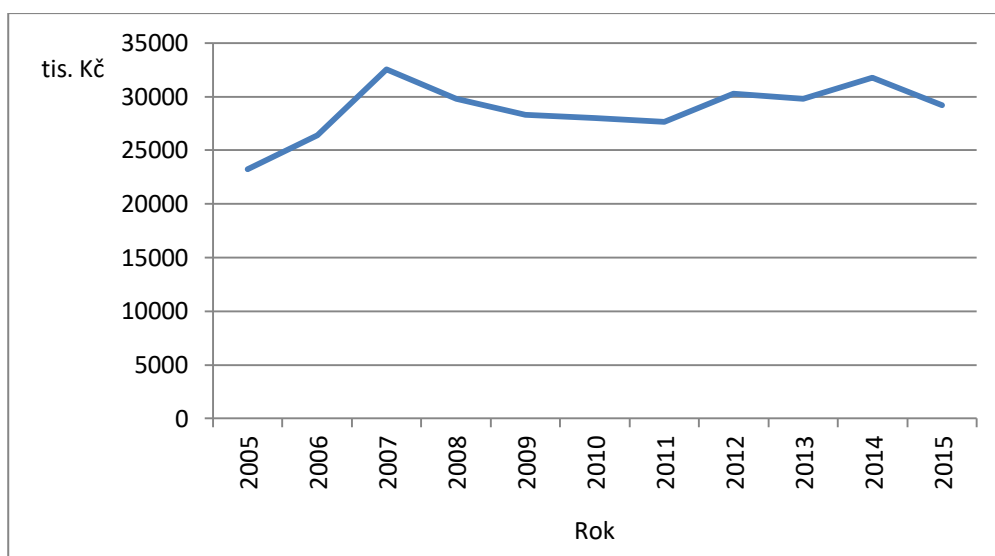
Rok	y_t (tis. Kč)	Δ_t (tis. Kč)	$\Delta^{(2)}_t$ (tis. Kč)	k'_t	k'_t (%)	k_0 (%)
2005	23251					
2006	26400	3 149		1,14	113,54	113,54
2007	32511	6 111	2 962	1,23	123,15	139,83
2008	29793	-2 718	-8 829	0,92	91,64	128,14
2009	28285	-1 508	1 210	0,95	94,94	121,65
2010	28005	-280	1 228	0,99	99,01	120,45
2011	27676	-329	-49	0,99	98,83	119,03
2012	30283	2 607	2 936	1,09	109,42	130,24
2013	29770	-513	-3 120	0,98	98,31	128,04
2014	31776	2 006	2 519	1,07	106,74	136,67
2015	29228	-2 548	-4 554	0,92	91,98	125,71
Průměry	28816	598	-633	1,02	102,31	

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní výpočty

Tabulka č. 18 zaznamenává vývoj elementárních charakteristik časové řady celkových dotací. Celkové dotace za sledované období 2005–2015 nabývaly hodnot z intervalu ⟨23 251; 32 511⟩ tis. Kč, dosáhly svého intervalového minima v roce 2005. Maximálního objemu dotací bylo dosaženo v roce 2007, kdy byl zaznamenán i nejvyšší nárůst celkových dotací, a to s meziročním růstem na 123,15%, rovněž z hlediska srovnání s obdobím základním došlo k nejvyššímu nárůstu na 139,83%. V absolutním vyjádření se jednalo o zvýšení o 6 111 tis. Kč a pomocí druhé diference bylo zjištěno zrychlení o 2 962 tis. Kč. Tento výsledek byl ovlivněn především vyřazením cukrovky z produkce, za což podnik získal odškodné a dotace, celkem bylo za tento krok zúčtováno 7 173 tis. Kč. V roce 2007 se podílely dotace rostlinné výroby na celkových dotacích z 80%, 47,2% dotací RV tvořily přímé platby SAPS.

Naopak největší pokles byl zaznamenán v roce 2008, což se projevilo meziročním poklesem na 91,64%, ve srovnání s obdobím základním se jednalo o růst na 128,14%. V absolutním vyjádření byl zachycen pokles o 2 718 tis. Kč, což vyvolalo dle druhé diference prudké zpomalení o 8 829 tis. Kč. V roce 2008 dotace klesly z důvodu jednorázového odškodného za cukrovku v roce předchozím. Rostlinná výroba se v tomto roce podílela na objemu dotací z 80,6%, živočišná výroba 12,8%, zbytek tvoří dotace na úroky z úvěrů. SAPS se na dotacích RV podílely z 53%.

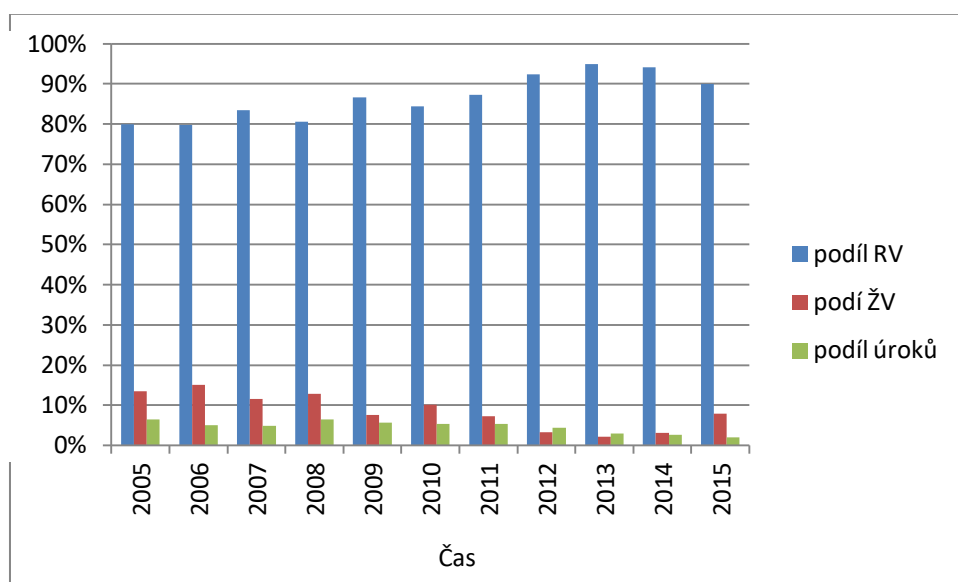
Graf 12: Vývoj časové řady celkových dotací v letech 2005–2015 v tis. Kč

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

Graf č. 12 zachycuje vývoj celkových dotací, který vykázal mírnou variabilitu s mimořádným výkyvem v roce 2007. Byl vypočítán průměrný absolutní růst, který dosahoval ročního zvýšení o 598 tis. Kč. Průměrný koeficient růstu má hodnotu 1,023, což znamená, že v průměru vzrostou dotace každý rok o 2,3%. Na celkových dotacích se průměrně podílely 86,7% dotace do rostlinné výroby (64,2% dotací RV tvořily přímé platby na ha plochy). Živočišná výroba byla průměrně podpořena pouze 8,6% dotací a 4,7% dotací bylo průměrně alokováno na splácení úroků z úvěrů. Jednotlivou strukturu alokace celkových dotací znázorňuje graf č. 13.

Graf 13: Procentuální složení dotací z hlediska alokace v %

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

Z hlediska Společné zemědělské politiky, podnik ZEAS Podorlicko, a.s. využívá dotace z národních i evropských fondů. Za poslední dva roky sledovaného období podíl podpory z evropských fondů drtivě převažoval, šlo průměrně o 96,89%. Význam těchto podpor neustále roste a podnik čerpá z aktuálních dotačních programů. Největší podíl na obdržení dotací měly přímé platby, a to zejména SAPS. Jde o jednotné platby na plochu, které zemědělcům zaručují stabilnější příjmy, protože výše podpory je nezávislá na produkci. Protože ZEAS Podorlicko, a.s. obhospodařuje více než čtyři tisíce hektarů, přinesly přímé platby vysoké příjmy a zisk společnosti na nich značně závisel. Trend podílu přímých plateb u podniku je rostoucí, ve zkoumaném období se tyto platby podílely

průměrně 58,78% na celkových přijatých dotacích. Z hlediska alokace dotací se z převážné většiny, konkrétně průměrně 86,72%, jednalo o podpory na rostlinnou výrobu. V rostlinné výrobě již podnik využil řadu investičních dotací, čímž si zajistil dobrou kapacitní základnu a moderní mechanizaci.

Pro přesnější předpověď byl využit pouze vývoj přímých plateb na ha plochy, které vyplácí Státní zemědělský intervenční fond a jejich vyplácení probíhá v rámci pravidel Společné zemědělské politiky z fondů Evropské unie. „*Přímé platby jsou pro období 2015–2020 zaměřeny především na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí režimu Greening, generační obměnu na venkově prostřednictvím podpor pro mladé zemědělce a na podporu odvětví nebo regionů, které čelí určitým obtížím či jsou velmi důležité z hospodářského, sociálního nebo environmentálního hlediska [40].*“ Režim Greening podnik ZEAS Podorlicko, a.s. využil již v roce 2015, kdy byl spuštěn, z čehož plyne, že aktivně žádá o finanční podpory. Vývoj přijatých přímých plateb je zachycen v tabulce č. 19.

Tabulka 19: přímé platby v letech 2005-2015 v tis. Kč

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Přímé platby	8782	10442	11580	12734	15485	16976	19543	22024	23979	24355	22947

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s.

Byla nalezena nejvhodnější trendová funkce přímých plateb prostřednictvím statistického softwaru Statistica 12, a to polynomická, která má tvar:

$$y' = 5\,659,92 + 2\,314,75 \cdot t - 51,75 \cdot t^2.$$

Výběr vhodné trendové funkce zachycuje tabulka č. 20, ve které jsou zaznamenány jednotlivé indexy determinace, které vypovídají o vhodnosti použité trendové funkce. Bylo zjištěno, že čas ovlivňuje přímé platby z 96,33% a vnější faktory na tento ukazatel působí pouze z 3,67%. P-hodnota při zvolené hladině významnosti $\alpha = 0,05$ vykazala nižší hodnotu než 0,05 a z toho vyplývá, že funkce jako celek je statisticky průkazná.

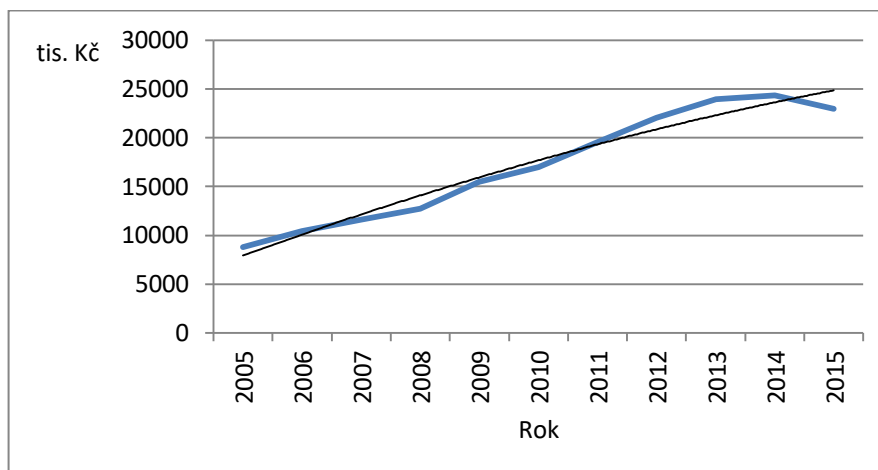
Tabulka 20: Tvary jednotlivých trendových funkcí pro přímé platby

Trendová funkce	Tvar trendové funkce	I ²
Lineární	$y' = 7005,4 + 1693,7 \cdot t$	0,9563
Exponenciální	$y' = 8569,5 \cdot e^{0,164 \cdot t}$	0,9478
Polygonální	$y' = 5\,659,92 + 2\,314,75 \cdot t - 51,75 \cdot t^2$	0,9633
Logaritmická	$y' = 5678 + 7221,3 \cdot \log t$	0,8774
Mocninná	$y' = 7663,7 \cdot t^{0,4714}$	0,9392

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní výpočty

Graf č. 14 zobrazuje vývoj přímých plateb a zároveň proložení polynomicou trendovou funkcí. Od roku 2005–2014 byl vývoj tohoto ukazatele rostoucí, pouze v roce 2015 byl zaznamenán pokles, který lze vysvětlit restrukturalizací I. pilíře, který kromě přímých plateb SAPS zahrnuje také platby Greening, podpory pro mladé zemědělce, a dobrovolné platby vázané na produkci.

Graf 14: Proložení přímých plateb polynomicou trendovou funkcí

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

Tabulka č. 21 zaznamenává bodové a intervalové předpovědi přímých plateb zemědělského podniku na rok 2016 a 2017. Předpovědi jsou značně zkresleny délkou časové řady, která je pro přesnou předpověď příliš krátká.

Tabulka 21: Predikce přímých plateb na rok 2016 a 2017 v tis. Kč

Rok	Bodová předpověď	Intervalová předpověď pro $\alpha = 0,05$	
		dolní mez	horní mez
2016	25 185	22 868	29 102
2017	27 006	22 693	30 318

Zdroj: výstup ze SW Statistica 12, vlastní zpracování

Intervalové předpovědi byly vypočteny na hladině významnosti $\alpha = 0,05$ a říkají, že se spolehlivostí 95% budou přímé platby nabývat hodnot z intervalů ve výše uvedené tabulce. Tyto intervaly určují horní a dolní mez, kde se mohou predikované hodnoty nacházet.

6 Návrhy a doporučení

Zkoumaný podnik od vstupu do Evropské unie pravidelně úspěšně čerpá finance z aktuálních dotačních programů, v evropských i národních podporách se vyzná. Proto se doporučení, navrhovaná v tomto ohledu, týkají pouze nasměrování budoucích čerpaných dotačních programů.

Vzhledem k tomu, že většina celkových čerpaných dotací, a zejména investičních dotací, směřovala do rostlinné výroby, by budoucí investiční záměry, financované z dotací v časovém horizontu zhruba do roku 2020, měly směřovat spíše do rozšiřování a modernizace dosud v tomto směru v rámci podniku relativně zanedbávané živočišné výroby. Na střediscích v Bílém Újezdě a v Trnově plné nahrazení dojnic českého strakatého skotu dojnicemi skotu černostrakatého holštýnského, které vynikají vysokou užitkovostí. Tím by se snížily náklady na jednotku produkce mléka. Z hlediska perspektivy investičních dotací, které po roce 2020 budou zřejmě poskytovány v daleko menší míře, by stálo za úvahu v nejbližší době zažádat o investiční dotace na modernizaci a rozšíření jednoho ze středisek a druhé do budoucna utlumit, což by snížilo náklady, zvýšilo produktivitu práce a snížilo podíl lidské práce díky mechanizaci. S ohledem na těžko předvídatelný vývoj výkupních cen mléka, dotací, cen krmiv a díky vlastnímu potenciálu travních porostů, se nabízí alternativní možnost chovu skotu bez tržní produkce mléka.

Do budoucna bude třeba zaměřením rostlinné produkce pohotově reagovat na potřeby a příležitosti trhu při zohlednění a případně posílení fungování podniku jako výrobního cyklu z hlediska zabezpečení potřeb vlastní živočišné výroby, výroby krmných směsí i bioplynové stanice. Důraz bude nutno klást na takové agrotechnické postupy, které zachovají nebo vylepší současný stav obhospodařovaného půdního fondu z hlediska úrodnosti a ekologické stability.

Z provedené finanční a statistické analýzy je zřejmé, že podnik nemá závažné problémy, které by ho bezprostředně ohrožovaly. Přesto by bylo vhodné zlepšit nedostatky ve vykázaných hodnotách jednotlivých ukazatelů:

- zvýšit rentabilitu například pomocí výnosových úroků,
- nevázat příliš pohotových prostředků, přinášejících minimální úrok,

- využít ve větší míře než dosud levnější cizí kapitál,
- maximalizovat počet obrátek a minimalizovat rychlost obratu zásob.

Jako vhodná investice volných finančních prostředků se jeví zvyšování rozlohy vlastní půdy jejím nákupem hlavně od vlastníků, kterým podnik v současné době platí pachtovné.

Dalším námětem pro zvýšení rentability je dále expandovat v oblasti zahraničního obchodu v rámci EU i dalších regionů, ideálně bez zbytečného zapojení externích mezičlánků. Příležitostí je také větší úsilí směřované do marketingové činnosti. S tím jsou spojená doporučení modernizovat webové stránky a více propagovat vlastní produkty. Těmito opatřeními by se mohly snížit hodnoty doby obrátů zásob, které mají v posledních letech sledování rostoucí tendenci.

Vzhledem k věkové struktuře zaměstnanců (70% THP a managementu se blíží důchodovému věku), by stálo za úvahu s ohledem na množství volného vlastního kapitálu podniku a konkurenci blízké průmyslové zóny Kvasiny (Škoda Auto, a.s. a řada dodavatelů) zvýšit mzdy zaměstnanců, přilákat kvalifikovanou pracovní sílu a zajistit tak personální budoucnost podniku.

Společnost by měla stále modernizovat, aby byla více konkurenceschopná a více ohleduplná k životnímu prostředí. V době, kdy se zemědělství v České republice nachází ve velmi nepředvídatelných podmínkách, je nutné, aby společnost vytrvala v produkci prvovýroby, která je nezbytná k zajištění potravinové soběstačnosti České republiky.

7 Závěr

Vzhledem ke stanovenému cíli diplomové práce byla provedena finanční analýza poměrových ukazatelů, která byla doplněna modely pro hodnocení finanční stability podniku, a statistická analýza ukazatelů hospodaření za období 2005–2015 společnosti ZEAS Podorlicko, a.s. Na základě zjištěných skutečností byly formulovány návrhy a doporučení pro další rozvoj společnosti v podmínkách nové Společné zemědělské politiky.

Hospodaření společnosti z finančního hlediska bylo hodnoceno na základě využití poměrových ukazatelů – ukazatelů rentability (výnosnosti), likvidity (platební schopnosti), aktivity a stability (zadluženosti).

Rentabilita za sledované období 2005–2015 dosáhla v některých letech horších výsledků. Z hlediska rentability aktiv bylo zjištěno, že podnik od roku 2008–2011 vykázal výrazně nižší hodnoty, než jsou doporučovány, přesto byl schopen dosáhnout kladné výnosnosti. V nejkritičtějším roce 2009 rentabilita aktiv i rentabilita vlastního kapitálu shodně vykázaly na 1 Kč aktiv resp. na 1 Kč vlastního kapitálu pouze 0,02 Kč zisku. Další nižší než doporučená hodnota u ukazatele ROE byla vykázána v roce 2015, kdy na 1 Kč vloženého vlastního kapitálu připadlo 0,08 Kč zisku. Posledním ukazatelem byla rentabilita tržeb, která dosáhla nižších než doporučovaných hodnot pouze letech 2008–2010. Naopak nejlepší výsledek byl zaznamenán v roce 2014, kdy z 1 Kč tržeb vytvořil podnik 0,19 Kč zisku. Tyto výkyvy v letech 2008–2010 byly způsobeny především celosvětovou ekonomickou krizí a velmi ztrátovým chovem prasat. Celkově lze hodnotit sledované ukazatele rentability kladně, protože v žádném sledovaném roce nebyly hodnoty záporné. Podnik by se měl na tuto problematiku zaměřit a snažit se dosáhnout vyšších hodnot jednotlivých rentabilit, protože mezi hlavní cíle veškerých podniků patří maximalizace zisku.

U běžné, pohotové i hotovostní likvidity bylo dosaženo hodnot výrazně vyšších, než jsou doporučené hodnoty. Ukazatele vykázaly kolísavý charakter, ale celkově bylo zjištěno, že se jedná o podnik velice solventní, který je schopen několikanásobně uhradit své krátkodobé závazky jak z celkových oběžných aktiv, tak pouze pomocí peněz v hotovosti a na účtech bank. Výhodnější pro akcionáře podniku ZEAS Podorlicko, a.s. by

bylo nevázat tolik pohotových prostředků, protože přinášejí minimální úrok. Na druhou stranu jsou tyto vykázané hodnoty příznivé pro budoucí věřitele, kteří by podniku půjčovali kapitál s minimálním rizikem. Proto je doporučeno do budoucna snížit hodnotu těchto ukazatelů investováním finančních prostředků.

Ukazatel celkové zadluženosti vykázal klesající průběh s výrazným výkyvem v roce 2011, kdy podnik investoval 76 milionů korun do bioplynové stanice. V rozmezí let 2010–2015 se (s výjimkou v uvedeném roce 2011) hodnoty pohybovaly pod doporučovaným intervalem hodnot, v letech 2005–2009 mírně nad spodní hranicí optimálních hodnot. U koeficientu zadluženosti byla zjištěna obdobná klesající vývojová tendence jako u celkové zadluženosti. Opět se hodnoty pohybovaly hluboko pod doporučenou maximální hodnotou, z čehož vyplývá, že podnik měl příliš volného vlastního kapitálu, který dále nevyužíval. Naopak koeficient samofinancování dosáhl rostoucí vývojové tendence, jelikož je doplňkem ukazatele celkové zadluženosti, a vyjádřil silnou nezávislost vlastního kapitálu. Z vývoje těchto ukazatelů lze konstatovat, že podnik využívá ve velké míře vlastní kapitál, který je pro podnik dražší než kapitál cizí, proto je doporučeno investovat volný vlastní kapitál, který přinese zisk v podobě úroků a ve větší míře využívat kapitál cizí.

Ukazatele aktivity dosáhly po celé sledované období hodnot výrazně horších, než jsou hodnoty doporučované a jejich dlouhodobé tendence byly velmi variabilní. Svědčí to o tom, že podnik je v tomto směru neefektivní a drží nadměrně vysokou hodnotu v majetku. Pro zemědělský podnik je to ale pochopitelné, protože je z hlediska majetku velmi zatížen hodnotou pozemků, drahou strojní technikou, stavbami, základním stádem, nedokončenou výrobou a zvířaty, a také každoročně investuje do modernizace strojního vybavení nemalé částky.

Z použitých modelů pro určení finanční stability podniku bylo zjištěno, že se podnik za celé sledované nepohyboval na hranici bankrotu. Dle Altmanova modelu se pohyboval v posledních dvou letech pozorování v pásmu finanční prosperity. Pomocí Kralickova Quick testu bylo vyšetřeno, že byl podnik po celé sledované období bonitní. Z výsledků těchto konstrukčních modelů lze konstatovat, že podnik se v blízké budoucnosti nebude s nejvyšší pravděpodobností potýkat s bankrotem.

Statistická analýza byla vypracována pro ukazatele celkových výnosů, celkových nákladů, celkového zisku po zdanění (EAT) a dotací, byly vypočteny elementární charakteristiky jednotlivých ukazatelů a predikce na rok 2016 a 2017 za pomoci SW Statistica 12 a MS Excel. Z hlediska dotací byly pro predikce použity pouze přímé platby z důvodů vyšší vypovídající schopnosti modelu.

Celkové výnosy a náklady vykázaly kolísavý průběh s maximy v roce 2014 a minimy v roce 2010. Rok 2014 přinesl nejlepší výsledky v rostlinné i živočišné výrobě za celou historii společnosti, výsledky roku 2010 velmi ovlivnil ztrátový chov prasat, rok poté byl proto zrušen. Průměrně bylo dosaženo absolutního ročního zvýšení výnosů o 2 207 tisíc Kč a nákladů o 1 336 tisíc Kč. Z hlediska průměrného koeficientu růstu se jednalo o každoroční růst výnosů o 0,9% a nákladů o 0,6%. Co se týká budoucího vývoje celkových výnosů a nákladů, bylo zjištěno, že modely nedosáhly potřebné vypovídající schopnosti a byly statisticky neprůkazné. Zisk po zdanění vykázal kolísavý charakter s maximem v roce 2014 a minimem v roce 2009. Průměrně bylo dosaženo absolutního zvýšení zisku o 871 tisíc Kč. Z hlediska průměrného koeficientu růstu výsledek hospodaření rostl každoročně o 3,6%. Stejně jako u celkových výnosů a nákladů nebylo dosaženo věrohodné predikce pomocí trendových funkcí, proto byly pro predikci těchto tří ukazatelů pro roky 2015 a 2016 použity průměrné koeficienty růstu.

Vývoj celkových dotací vykázal mírnou variabilitu s mimořádným pozitivním výkyvem v roce 2007. Průměrně rostly celkové dotace o 598 tisíc Kč ročně, v relativním vyjádření (koeficientem růstu) o 2,3%. Na celkových dotacích se průměrně nejvíce podílely 59,1% přímé platby na ha plochy jako nejvýznamnější složka dotací do rostlinné výroby. Poměr dotací do rostlinné a živočišné výroby byl značně nevyvážený, průměrných celkem 86,7% oproti pouhým 8,6%. Zbýlých 4,7% dotací bylo alokováno na splácení úroků z úvěrů. Budoucí vývoj přímých plateb byl vysvětlen polynomičkou trendovou funkcí a bylo zjištěno, že čas vysvětluje tuto proměnnou z 96,33%, čímž byla polynomičká trendová funkce vyhodnocena jako vhodná a model byl statisticky průkazný. Pomocí bodových odhadů byl predikován vývoj přímých plateb jako zvýšení na 25 185 tisíc Kč pro rok 2016 a na 27 006 tisíc Kč pro rok 2017. A z hlediska intervalové předpovědi by se měly přímé platby pohybovat v intervalu (22 868; 29 102) tisíc Kč v případě roku 2016 a v rozmezí (22 693; 30 318) tisíc Kč pro rok 2017.

Zajímavým závěrem snah o predikce budoucího vývoje ukazatelů je fakt, že jedině u přímých plateb byla trendová funkce vyhodnocena jako vhodná, přičemž výše těchto dotačních prostředků je dána řadou často těžko předvídatelných okolností – politickými rozhodnutími na úrovni EU, počtem žadatelů, celkovou rozlohou zemědělské půdy v ČR a podobně.

Po vyhodnocení dosažených výsledků finančních a statistických analýz lze konstatovat, že podnik je prosperující, nevykazuje žádné podstatné nedostatky a není ohrožen bankrotem. Dokáže dostatečně využít příležitostí, včetně schopnosti čerpat dotace z národních a evropských fondů, jejichž přínos je nezbytný pro podnikání v odvětví zemědělství, ovlivněném celou řadou vnějších faktorů. Strategie podniku se zdá až příliš konzervativní, protože podnik drží poměrně vysoké částky v krátkodobých finančních prostředcích, má velké množství volného vlastního kapitálu a většinu aktivit financuje z vlastních zdrojů. Zemědělský subjekt by měl pokračovat ve zvoleném trendu s efektivnějším využíváním všech svých zdrojů, čímž by zároveň i maximalizoval zisk pomocí přijatých úroků. Vhodné bude i dále rozšiřovat výrobu, a to zejména rozšířením jednoho ze středisek živočišné výroby pro sjednocení z důvodu technologického pokroku a úspory nákladů na jednotku produkce.

8 Seznam použitých zdrojů

- [1] ARLT, Josef a Markéta ARLTOVÁ. *Finanční časové řady: (vlastnosti, metody modelování, příklady a aplikace)*. Praha: Grada, 2003. ISBN 80-247-0330-0.
- [2] ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. *Základy financí*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.
- [3] ČIŽINSKÁ, Romana a Pavel MARINIČ. *Finanční řízení podniku: moderní metody a trendy*. Praha: Grada, 2010. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-3158-2.
- [4] DVOŘÁČEK, Jiří. *Interní audit a kontrola*. 2. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2003. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-805-3.
- [5] Ekonom. 2017, 2017(7). ISSN 1210-0714.
- [6] HINDLS, Richard, Stanislava HRONOVÁ a Jan SEGER. *Statistika pro ekonomy*. 2. vyd. Praha: Professional Publishing, 2002. ISBN 80-86419-30-4.
- [7] HINDLS, Richard, Ilja NOVÁK a Stanislava HRONOVÁ. *Metody statistické analýzy pro ekonomy*. 2. přeprac. vyd. Praha: Management Press, 2000. ISBN 80-7261-013-9.
- [8] HOMOLKA, Jaroslav, Dobroslava PLETICHOVÁ a Jiří MACH. *Zemědělská ekonomika*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2008. ISBN 978-80-213-1830-4.
- [9] HOŠKOVÁ, Pavla. *Statistika I*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2013. ISBN 978-80-213-2341-4.
- [10] GRÜNWALD, Rolf a Jaroslava HOLEČKOVÁ. *Finanční analýza a plánování podniku*. Praha: Ekopress, 2007. ISBN 978-80-86929-26-2.
- [11] KALOUDA, František. *Finanční analýza a řízení podniku*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-591-3.
- [12] KISLINGEROVÁ, Eva. *Finanční analýza: krok za krokem*. Praha: C. H. Beck, 2005. C. H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-321-3.
- [13] KNÁPKOVÁ, Adriana a Drahomíra PAVELKOVÁ. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. Praha: Grada, 2010. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-3349-4.

- [14] KROPÁČ, Jiří. *Statistika B: jednorozměrné a dvourozměrné datové soubory, regresní analýza, časové řady*. 3. vyd. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2012. ISBN 978-80-7204-822-9.
- [15] LOUDA, Zdeněk. *Řešené příklady v systému STATISTICA*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2004. ISBN 978-80-213-1239-5.
- [16] MÁČE, Miroslav. *Účetnictví a finanční řízení*. Praha: Grada, 2013. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-247-4574-9.
- [17] PETEROVÁ, Jarmila. *Ekonomika výroby a zpracování zemědělských produktů*. Vyd. 4. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2010. ISBN 978-80-213-2053-6.
- [18] JANA POLÁČKOVÁ A KOLEKTIV. *Metodika kalkulací nákladů a výnosů v zemědělství*. Praha: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, 2010. ISBN 9788086671758.
- [19] RAMACHANDRAN, N. *How to read a balance sheet*. New Delhi: McGraw Hill Education Private, 2010. ISBN 9780070147751.
- [20] ROSOCHATECKÁ, Eva. *Cvičení z ekonomiky podniků*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2012. ISBN 978-80-213-2258-5.
- [21] ROSOCHATECKÁ, Eva. *Ekonomika podniků*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2014. ISBN 978-80-213-2502-9.
- [22] RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. Praha: Grada, 2007. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-1386-1.
- [23] SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, 2007. Praxe manažera (Computer Press). ISBN 978-80-251-1830-6.
- [24] SCHOLLEOVÁ, Hana. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2012. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4004-1.
- [25] SŮVOVÁ, Helena. *Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači*. Praha: Bankovní institut, 1999. Bankovníctví. ISBN 80-7265-027-0.

- [26] SVATOŠ, Miroslav. *Ekonomika agrárního sektoru: (vybraná témata)*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2008. ISBN 978-80-213-1846-5.
- [27] SVATOŠOVÁ, Libuše a Bohumil KÁBA. *Statistické metody II*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2008. ISBN 978-80-213-1736-9.
- [28] SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ. *Podniková ekonomika*. 5., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-336-3.
- [29] ŠTOHL, Pavel. *Učebnice účetnictví 2016: pro střední školy a pro veřejnost*. Sedmnácté, upravené vydání. Znojmo: Pavel Štohl, 2016. ISBN 978-80-87237-93-9.
- [30] VOCHOZKA, Marek. *Metody komplexního hodnocení podniku*. Praha: Grada, 2011. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-3647-1.

Internetové zdroje

- [31] *Agrární komora České republiky: Společná zemědělská politika* [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.apic-ak.cz/-spolecna-zemedelska-politika.php>
- [32] *Akciová společnost* [online]. [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <http://www.akciovaspolecnost.com/>
- [33] ČSÚ [online]. [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/organizacni_statistika
- [34] *Funkce podniku* [online]. [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <http://www.podnikator.cz/zacatek-podnikani/podnikani-obecne/n:17700/Jake-jsou-funkce-cinnosti-podniku-vyrobni-prodejni-zasobovaci-atd>
- [35] *Charakteristika zemědělství* [online]. [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: http://cit.vfu.cz/ivbp/wp-content/uploads/2011/07/charakteristika_zemedelstvi.pdf

- [36] *Ministerstvo zemědělství 2013: Vznik, vývoj a reformy Společné zemědělské politiky*. [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/cr-a-evropska-unie/spolecna-zemedelska-politika/vznik-vyvoj-a-reformy-spolecne/>
- [37] *Ministerstvo zemědělství 2014: Společná zemědělská politika po reformě – I. a II. pilíř*. [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/cr-a-evropska-unie/spolecna-zemedelska-politika/spolecna-zemedelska-politika-po-reforme.html>
- [38] *Okolí podniku* [online]. [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <http://www.podnikator.cz/zacatek-podnikani/zalozeni-spolecnosti/n:16645/Analyza-vnejsiho-okoli-podniku-SLEPTE>
- [39] *Občanský zákoník* [online]. [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/dulezite.jsp#local-content>
- [40] *Státní zemědělský intervenční fond: Přímé platby* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.szif.cz/cs/prime-platby>
- [41] *Státní zemědělský intervenční fond: SZIF* [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/o-nas>
- [42] *Zákon o obchodních korporacích* [online]. [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=90~2F2012&rpp=15#seznam>
- [43] *Zemědělské komodity* [online]. [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <http://www.zemedelskekomodity.cz/index.php/roslinna-vyroba-menu>
- [44] *Zemědělské komodity* [online]. [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <http://www.zemedelskekomodity.cz/index.php/zivocisna-vyroba>
- [45] *Životní cyklus podniku* [online]. [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/zivotni-cyklus-organizace>

9 Seznamy tabulek, obrázků a grafů

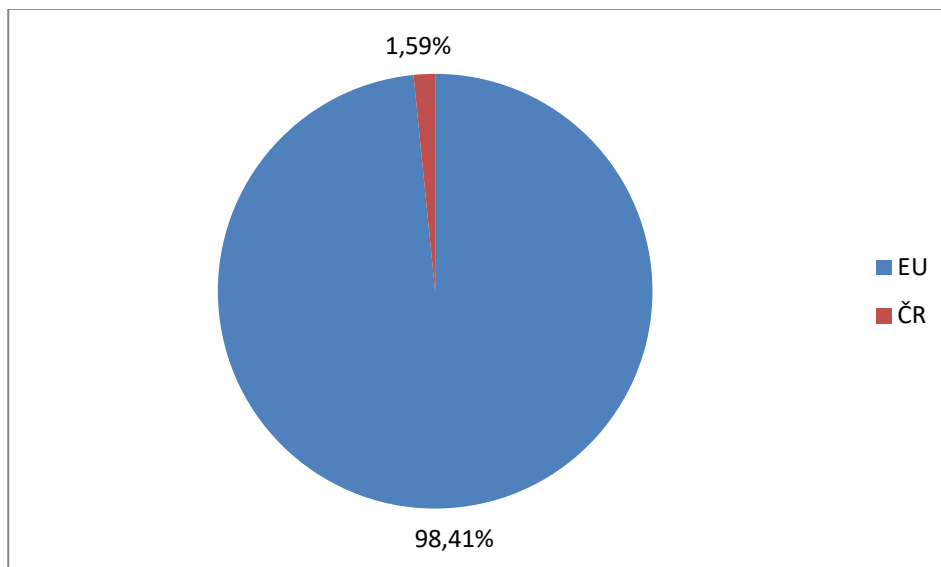
Tabulka 1: Použité poměrové ukazatele finanční analýzy	13
Tabulka 2: Stupnice hodnocení ukazatelů pro Kralickův Quick test.....	15
Tabulka 3: Ukazatele rentability v letech 2005-2015 v %	44
Tabulka 4: Ukazatele likvidity v letech 2005-2015.....	47
Tabulka 5: Ukazatele zadluženosti v letech 2005-2015.....	49
Tabulka 6: Ukazatele aktivity v letech 2005-2015	52
Tabulka 7: Altmanovo Z-skóre pro podnik ZEAS Podorlicko, a.s.	55
Tabulka 8: Kralickův Quick test pro ZEAS Podorlicko, a.s.	57
Tabulka 9: Elementární charakteristiky celkových výnosů v letech 2005–2015	59
Tabulka 10: Tvary jednotlivých trendových funkcí pro celkové výnosy	61
Tabulka 11: Predikce celkových výnosů na rok 2016 a 2017 v tis. Kč	62
Tabulka 12: Elementární charakteristiky celkových nákladů v letech 2005–2015 .	62
Tabulka 13: Tvary jednotlivých trendových funkcí pro celkové náklady	65
Tabulka 14: Predikce celkových nákladů na rok 2016 a 2017 v tis Kč.....	65
Tabulka 15: Elementární charakteristiky zisku po zdanění v letech 2005–2015	65
Tabulka 16: Tvary jednotlivých trendových funkcí pro zisk po zdanění (EAT)	68
Tabulka 17: Predikce zisku po zdanění na rok 2016 a 2017 v tis. Kč	69
Tabulka 18: Elementární charakteristiky celkových dotací v letech 2005–2015.....	69
Tabulka 19: přímé platby v letech 2005-2015 v tis. Kč.....	72
Tabulka 20: Tvary jednotlivých trendových funkcí pro přímé platby	73
Tabulka 21: Predikce přímých plateb na rok 2016 a 2017 v tis. Kč.....	74
Obrázek 1: Fáze života podniku	27
Graf 1: Vývoj ukazatelů rentability v letech 2005-2015 v %.....	46
Graf 2: Vývoj ukazatelů likvidity v letech 2005-2015	49
Graf 3: Vývoj ukazatelů zadluženosti v letech 2005-2015 v %	51
Graf 4: Vývoj ukazatele úrokového krytí v letech 2005-2015	52
Graf 5: Vývoj ukazatele obratu celkových aktiv v letech 2005-2015	53

Graf 6: Vývoj vybraných ukazatelů doby obratovosti v letech 2005-2015	54
Graf 7: Altmanovo Z-Skóre pro podnik ZEAS Podorlicko, a.s.	56
Graf 8: Kralickův Quicktest pro ZEAS Podorlicko, a.s.....	58
Graf 9: Vývoj celkových výnosů s predikcí na roky 2016, 2017	61
Graf 10: Vývoj celkových nákladů s predikcí na roky 2016, 2017	64
Graf 11: Vývoj zisku po zdanění s predikcí na roky 2016, 2017	68
Graf 12: Vývoj časové řady celkových dotací v letech 2005–2015 v tis. Kč	70
Graf 13: Procentuální složení dotací z hlediska alokace v %.....	71
Graf 14: Proložení přímých plateb polynomicou trendovou funkcí	73

10 Seznam příloh

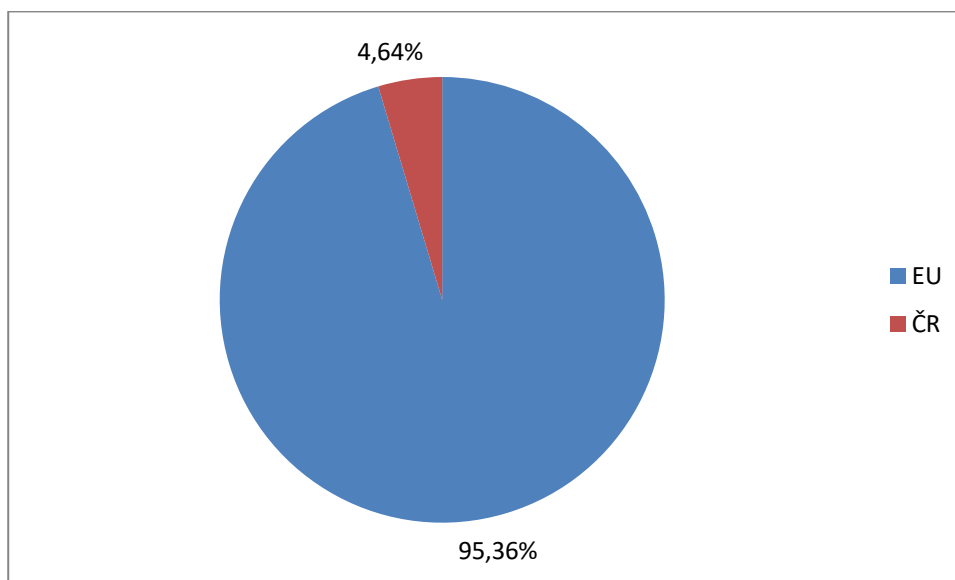
Příloha 1: Podíl přijatých dotací ČR a EU 2014.....	88
Příloha 2: Podíl přijatých dotací ČR a EU 2015.....	88
Příloha 3: Predikce přímých plateb na rok 2016	89
Příloha 4: Predikce přímých plateb na rok 2017	89
Příloha 5: Výsledky regrese přímých plateb	89
Příloha 6: Shrnutí výsledků regrese přímých plateb	90
Příloha 7: Vybrané rozvahové položky podniku ZEAS Podorlicko, a.s.....	91
Příloha 8: Nákladové položky výkazu zisku a ztráty podniku ZEAS Podorlicko, a.s..	92
Příloha 9: Výnosové položky výkazu zisku a ztráty podniku ZEAS Podorlicko, a.s...	93
Příloha 10: Položky pro výpočet provozních tržeb podniku ZEAS Podorlicko, a.s.....	93
Příloha 11: Vybrané ekonomické ukazatele ŽV podniku ZEAS Podorlicko, a.s.....	94
Příloha 12: EBT jednotlivých středisek podniku ZEAS Podorlicko, a.s.	94
Příloha 13: Jednotlivé formy zisku podniku ZEAS Podorlicko, a.s.	95

Příloha 1: Podíl přijatých dotací ČR a EU 2014

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

Příloha 2: Podíl přijatých dotací ČR a EU 2015

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

Příloha 3: Predikce přímých plateb na rok 2016

Proměnná	Predpovězené hodnoty (dotace diplomka) proměnné: SAPS		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnota
Rok	2314,752	12,0000	27777,03
V1**2	-51,751	144,0000	-7452,08
Abs. člen			5659,92
Předpověď			25984,87
-95,0%LS			22868,09
+95,0%LS			29101,64

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., výstup ze SW Statistica 12

Příloha 4: Predikce přímých plateb na rok 2017

Proměnná	Predpovězené hodnoty (dotace diplomka) proměnné: SAPS		
	b-váha	Hodnota	b-váha * Hodnota
Rok	2314,752	13,0000	30091,78
V1**2	-51,751	169,0000	-8745,85
Abs. člen			5659,92
Předpověď			27005,85
-95,0%LS			22693,23
+95,0%LS			31318,48

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., výstup ze SW Statistica 12

Příloha 5: Výsledky regrese přímých plateb

Výsledky regrese se závislou proměnnou : SAPS (dotace diplomka) R= ,98146736 R2= ,96327817 Upravené R2= ,95409771 F(2,8)=104,93 p<,00000 Směrod. chyba odhadu : 1230,7						
N=11	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(8)	p-hodn.
Abs.člen			5659,921	1351,593	4,18759	0,003048
Rok	1,336463	0,298888	2314,752	517,671	4,47148	0,002079
V1**2	-0,368132	0,298888	-51,751	42,016	-1,23168	0,253043

Zdroj: Výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., Výstup ze SW Statistica 12

Příloha 6: Shrnutí výsledků regrese přímých plateb

Statist.	Statistické shrnutí; ZP: SAPS (dotace dip	
	Hodnota	
Vícenás. R	0,981467350	
Vícenás. R2	0,963278170	
Upravené R2	0,954097714	
F(2,8)	104,927030	
p	0,0000018184323	
Sm. chyba odhadu	1230,72560	

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., výstup ze SW Statistica 12

Příloha 7: Vybrané rozvahové položky podniku ZEAS Podorlicko, a.s.

Položka v rozvaze / rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Aktiva celkem	265267	294367	330234	342316	342739	334465	399933	418774	445731	472612	487770
Dlouhodobý majetek	146236	162859	189392	202181	205873	203390	268591	274016	289190	296976	298715
Dlouhodobý nehmotný majetek	40	3	71	47	24	0	0	0	0	0	0
Dlouhodobý hmotný majetek	96880	115943	128098	143757	145727	144662	213159	207259	224844	223238	221497
Dlouhodobý finanční majetek	49316	46913	61223	58377	60122	58728	55432	66757	64346	73738	77218
Oběžná aktiva	118955	131436	140790	140077	136817	130399	130956	144205	156522	174539	189037
Zásoby	74844	79865	84500	84243	87913	74380	81339	82094	82367	98633	100860
Dlouhodobé pohledávky	864	16	16	17	1404	944	1155	357	576	19	16
Krátkodobé pohledávky	28112	45628	32610	43695	24008	26650	30414	32616	37987	35569	37845
Krátkodobý finanční majetek	15135	5927	23664	12122	23492	28425	18048	29138	35592	40318	50316
Časové rozlišení aktiv	76	72	52	58	49	676	386	553	19	1097	18
Pasiva celkem	265267	294367	330234	342316	342739	334465	399933	418774	445731	472612	487770
Vlastní kapitál	172014	191101	217808	226768	233426	241880	257757	302825	333534	373706	401004
Základní kapitál	89122	91120	88952	88877	90208	89773	91120	89492	91120	90500	91120
Kapitálové fondy	34164	33845	34103	30256	32001	30136	25040	36365	32554	37434	38345
Fondy tvořené ze zisku	2327	3393	4217	5574	6251	6440	6910	8087	9767	11416	302
VH minulých let	26053	45081	61644	88886	101101	104415	114671	133087	164859	195141	242182
<i>Nerozdělený zisk minulých let</i>	<i>26053</i>	<i>45081</i>	<i>61644</i>	<i>88886</i>	<i>101101</i>	<i>104415</i>	<i>114671</i>	<i>133087</i>	<i>164859</i>	<i>195141</i>	<i>242182</i>
<i>Neuhrazená ztráta minulých let</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
VH účetního období	20348	17662	28892	13175	3865	11116	20016	35794	35234	39215	29055
Cizí zdroje	93243	103180	112409	115528	109193	92407	142003	115708	112107	98900	86756
Rezervy	17697	17215	7965	26211	26676	17716	0	0	0	0	0
Dlouhodobé závazky	34197	31358	34942	25578	19691	11452	11355	13611	15912	16722	16637
Krátkodobé závazky	15529	18487	29262	17125	20962	20987	34842	27086	28586	23621	19874
Bankovní úvěry a výpomoci	25820	36120	40240	46614	41864	42252	95806	75011	67609	58557	50245
Časové rozlišení pasiv	10	86	17	20	120	178	173	241	90	6	10

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

Příloha 8: Nákladové položky výkazu zisku a ztráty podniku ZEAS Podorlicko, a.s.

Položka výkazu zisku a ztráty / rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Náklady vynaložené na prodané zboží	1378	2381	1576	2786	0	185	71	1825	1342	1773	1740
Výkonová spotřeba	139443	133714	140344	145971	122441	113028	125451	133054	143206	147140	143988
Osobní náklady	34570	36864	39551	39204	36359	36706	35511	36680	37382	36382	37078
Daně a poplatky	1138	1089	1093	961	983	1040	979	862	668	743	798
Odpisy DHM a DNM	14296	16202	17090	17562	17480	18610	19306	21950	28518	29924	30897
Zůstatková cena prodaného DM a materiálu	7730	8149	5718	5660	7470	7723	8982	10049	8502	9600	7015
Změna stavu rezerv a opravné položky v prov. obl.	7412	-698	-9251	18246	462	-8485	-17634	-449	-28	0	0
Ostatní provozní náklady	12921	5551	9686	7427	3979	5011	6399	8666	11588	11564	8686
Prodané cenné papíry a podíly	2976	4081	132	0	2350	0	1347	0	1628	0	620
Náklady na přec. majetkových cen. papírů a der.	0	0	0	0	0	385	0	0	0	0	0
Změna stavu rezerv a opravných pol. ve fin. obl.	0	0	0	0	0	370	0	0	0	0	0
Nákladové úroky	1862	1633	1976	2630	2222	2152	2763	4108	3150	2629	2074
Ostatní finanční náklady	936	879	424	1205	888	506	466	543	444	491	328
Převod finančních nákladů	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Daň z příjmu za běžnou činnost	1984	1903	4401	2662	493	2626	4765	8417	8243	9248	6742
Mimořádné náklady	-41	1	-1	0	0	0	0	0	0	0	0
Náklady celkem	226605	211749	212739	244314	195127	179857	188406	225705	244643	249494	239966

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

Příloha 9: Výnosové položky výkazu zisku a ztráty podniku ZEAS Podorlicko, a.s.

Položka výkazu zisku a ztráty / rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Tržby za prodej zboží	1610	2866	1799	2927	0	207	94	2108	1578	2164	2095
Výkony	191594	174941	189918	207708	155722	149068	163863	211955	199553	204265	192882
Tržby z prodeje DM a materiálu	11260	10968	9085	9743	9561	9387	11191	12630	11345	14507	11126
Ostatní provozní výnosy	32920	28101	38870	34156	28923	29694	30003	33325	63931	66555	61615
Převod provozních výnosů	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	8000	11148	0	0	2345	0	1347	0	1669	0	636
Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	0	0	0	0	0	199	0	0	0	0	0
Výnosové úroky	15	18	10	266	94	62	16	69	105	56	13
Ostatní finanční výnosy	1554	1369	1949	2689	2347	1616	1908	1412	1696	1162	654
Výnosy celkem	246953	229411	241631	257489	198992	190233	208422	261499	279877	288709	269021

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

Příloha 10: Položky pro výpočet provozních tržeb podniku ZEAS Podorlicko, a.s.

Položka výkazu zisku a ztráty / rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Tržby za prodej zboží	1610	2866	1799	2927	0	207	94	2108	1578	2164	2095
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	175321	161173	178388	200722	147813	154797	147989	208424	193942	181682	187540
Tržby z prodeje DM a materiálu	11260	10968	9085	9743	9561	9387	11191	12630	11345	14507	11126
Provozní tržby celkem	188191	175007	189272	213392	157374	164391	159274	223162	206865	198353	200761

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

Příloha 11: Vybrané ekonomické ukazatele ŽV podniku ZEAS Podorlicko, a.s.

Vybrané výsledky živočišné výroby / rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Náklady na litr mléka	8,8	9,03	10,41	10,23	8,2	8,94	9,52	8,67	9,57	8,43	8,22
Realizační cena za litr mléka	8,52	8	8,44	8,79	6,27	7,55	8,32	7,65	8,5	9,39	7,67
Dotace na litr mléka	0,39	0,53	0,49	0,5	0,32	0,53	0,36	0,16	0,09	0,2	0,47
Náklady na kg vykrmeného prasete	31,08	32,14	35,65	39,42	32,1	36,77					
Realizační cena za kg vykrmeného prasete	30,12	29,73	27,59	29,27	29	26,8					

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

Příloha 12: EBT jednotlivých středisek podniku ZEAS Podorlicko, a.s.

EBT / rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Středisko RV	15752	11935	27373	35305	7523	10478	12021	33499	37031	35737	26825
Středisko ŽV	3932	974	-2725	-519	-4667	-4085	-1744	341	-748	6931	3824
Středisko BPS							-1236	9993	5428	5247	4560
Přidružená výroba	4002	464	539	400	2127	-958	-400	209	-572	-7	1008
Správní středisko	-2642	7192	16493	-490	-411	8748	16240	96	2422	390	-445
Středisko mechanizace	1288	-998	-454	-613	-215	-425	-100	69	-77	160	228
ZEAS Podorlicko celkem	22332	19567	41226	34083	4357	13758	24781	44207	43484	48458	36000

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování

Příloha 13: Jednotlivé formy zisku podniku ZEAS Podorlicko, a.s.

Zisk / rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
EAT	20348	17662	28892	13175	3865	11116	20016	35794	35234	39215	29055
EBT	22332	19565	33293	15837	4358	13742	24781	44211	43477	48463	35797
EBIT	24194	21198	35270	18467	6580	15894	27544	48319	46627	51092	37871
EBITDA	38490	37400	52360	36029	24060	34504	46850	70269	75145	81016	68768

Zdroj: výsledky hospodaření podniku ZEAS Podorlicko, a.s., vlastní zpracování